ҲОСИЛ РИЗҚ — РЎЗИМИЗ. МИСҚОЛИ НОБУД БЎЛМАСИН.
КУЗ ШОШИРЯПТИ. ҲИММАТ ВА ҒАЙРАТ КЎРСАТИНГ!

ОКТЯБРЬ 70

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СССР

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 216 (19.887). • 1987 йил 22 сентябрь, сешанба • Баҳоси 3 тийин.

Қайта қуришга иш учун жон куйдирадиган, талабчан, хўжасизлик ва сансалорликка муросасиз кишилар керак.

(Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Совет халқига Мурожаатномасидан).

„ОҚ ОЛТИН" ХИРМОНИГА

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 21 сентябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — бир кунда тайёрланган пахта; учинчи устун — мавсум бошидан буён; тўртинчи устун — шу жумладан бир кунда машинада терилган пахта; бешинчи устун — мавсум бошидан буён.

Хоразм	1,85	15,22	0,23	0,53
ҚҚАССР	0,88	5,25	0,34	0,96
Сурхондарё	0,57	4,96	0,02	0,11
Қашқадарё	0,64	4,50	0,14	0,30
Андижон	0,10	4,01	—	—
Бухоро	0,88	3,13	0,03	0,08
Тошкент	0,13	1,60	—	—
Фарғона	0,16	1,33	—	—
Навоий	0,18	0,83	—	—
Самарқанд	0,20	0,80	—	—
Наманган	0,32	0,63	—	—
Жиззах	0,05	0,23	—	—
Сирдарё	0,04	0,23	—	—
Республика бўйича:	0,46	3,36	0,06	0,15
Шу жумладан ингичка толали пахта:				
Сурхондарё	0,77	6,41	—	0,01
Навоий	0,65	2,95	—	—
Наманган	0,96	2,16	—	—
Қашқадарё	0,39	2,03	—	—
Бухоро	0,45	1,05	—	—
Республика бўйича:	0,64	4,74	—	0,01

БУТУН КУЧ ҲОСИЛНИ ТЕЗ ВА СОЗ ЙИҒИШТИРИБ ОЛИШГА ҚАРАТИЛСИН

• «ОҚ ОЛТИН» ЙИҒИМ-ТЕРИМИНИ ЗАРБДОР СУРЪАТЛАРДА ОЛИБ БОРАЙЛИК. ДЕФОЛИАЦИЯНИ ТУГАЛЛАБ, МАШИНАЛАР ТЎЛА ИШГА СОЛИНСИН!

• САБЗАВОТ МАҲСУЛОТЛАРИ ВА МЕВАНИ ЙИҒИШТИРИБ ОЛИШ, ТАЙЁРЛАШ ВА ЭЛ ДАСТУРХОНИГА ЕТКАЗИБ БЕРИШДАГИ ҚОЛОҚЛИКНИ БАРТАРАФ ЭТАЙЛИК!

• ЧОРВАЧИЛИК — ЗАРБДОР ФРОНТ. УНИНГ ОЗУҚА БАЗАСИНИ МУТТАСИЛ РИВОЖЛАНТИРИШ — МУҲИМ ВАЗИФА. ЧОРВА ҚИШЛОВИГА ПУХТА ҲОЗИРЛАНАЙЛИК!

Ҳосилни ўз вақтида йиғиб-териб олиш ва тайёрлашни ташкил этиш — умумхалқ вазифаси, иқтисодий вазифа, сиёсий вазифадир. Бу вазифани ҳозир агросаноат комплекси ходимлари билан биргаликда республиканинг барча меҳнаткашлари ҳал қилишлари керак.

Бу етиштирилган ҳосилни қисқа муддатда йиғиб-териб олиш юзасидан катта ҳажмдаги ишларни бажариш, хўжалик раҳбарларнинг беғамлиги, район, область ва ҳатто республика органларининг сусткашлиги сабабли ҳосилнинг бузилиши ва нобуд бўлишига йўл қўймаслик зарур бўлган бу йилги шароитда айниқса муҳимдир.

Юз берган вазият катта ташвиш туғдирмоқда. Пахта терими суръатларини ва давлатга маҳсулот етказиб беришни жадаллаштиришнинг мавжуд имкониятларидан кўп ҳолларда қониқарсиз фойдаланилмоқда, беparволик ва бетартиблик ҳукм сурмоқда, вақт бой бериб қўйилмоқда, ишларни бажаришда сусткашлик давом этмоқда.

Партия комитетлари, маҳаллий Советларнинг ижроия комитетлари, агросаноат органларининг раҳбарлари ишларнинг аҳволига тегишли баҳо бермаётирлар, улар кўпинча кузатувчи бўлиб қолмоқдалар. Йиғим-терим ишлари тўғрисидаги эски тасаввурларга берилиб кетмоқдалар.

Деҳқонларнинг зўр куч-ғайрати туфайли етиштирилган ҳосил чакки эмас. Кўпгина хўжаликлар пахта ҳосили йиғим-теримига яхши тайёргарлик кўриб, уни тез суръатлар билан олиб бормоқдалар. Булар Хонқа ва Гурлан районлари, Хонқа районидаги Карл Маркс номли, Охунбобоев номли, «Октябрь 40 йиллиги», Гурлан районидаги «Коммунизм», «Коммуна» колхозлари йиллик планнинг 15-17,5 процентини уддалаб қўйдилар.

Бироқ кўпчилик хўжаликлар пахта теримида сусткашлик қилмоқдалар. Жиззах, Навоий ва Наманган областлари раҳбарларининг тутган йўлини тушуниб бўлмайди, бу областларда пахта тайёрлаш энди бошланди.

Маълумки, бу йил ғўзанинг ривожланиши кечикди, кўсаклар одатдагидан кечроқ очила бошлади. Лекин ҳар бир колхоз ва совхозда пахта қийғос очилган пайкаллар бор. **Ҳосилни дарҳол йиғиб-териб олиш керак.**

Кўпгина раҳбарлар пахта теримини бошлашдаги кечикишни пахтазорларнинг кўп қисми машина теримига ажратилганлиги билан изоҳламоқчи бўладилар. Ҳолбуки, машиналар билан 1,5 миллион гектар майдондаги пахта йиғиб-териб олинади, қолган 500 минг гектар ердаги ҳосил чевар теримчиларни кутмоқда.

Ҳозир колхозлар ва совхозлардаги меҳнатга лаёқатли бутун аҳолини пахта теримига сафарбар этиш ва пахта тайёрлаш суръатини кун сайин ошириб бориш зарур.

Ғўза баргини тўктириш йиғим-терим суръати ва муддатларини белгилаб беради. Областларнинг кўпида дефолиацияни қизғин олиб бориш ва бу ишни яқин кунлардаёқ тугаллаш мумкин. Қашқадарё, Бухоро, Сурхондарё ва Хоразм областларида, Қорақалпоғистонда дефолиация ўтказиш асоссиз равишда кечиктириб юборилмоқда.

Вақт кутиб турмайди — пахта териш машиналарини ишлатиш учун кенг имконият яратиш мақсадида барча мутахассисларни, бутун техникани яқин кунлар ичида тўла сафарбар этиш керак.

Ҳосилни жуда қисқа муддатларда, асосий қисмини октябрнинг дастлабки икки ўн кунлигида йиғиштириб олишни вужудга келаётган вазият тақозо этмоқда. Пахта териш техникаси пухта тайёрланган ва ундан тўғри фойдаланилган тақдирдагина ана шундай суръатга эришиш мумкин. Ҳар бир машинани пухта текшириб чиқиш, электр ускуналари, ёриткичлар билан таъминланишига алоҳида эътибор бериш керак. Ҳамма машиналарни майдончаларда синаб кўриш, юқори малакали созловчи усталарни танлаш, устахоналарнинг кечаю-кундуз ишлашини ташкил этиш керак. Иш куни бошланишига ҳамма машиналар ҳамиша тахт бўлиб туриши учун уларни кечаси ремонт қилиш ва қаровдан ўтказиш лозим. Машиналар икки сменада ишлатилиши шарт.

Механизаторларни, теримчиларни моддий рағбатлантириш масалалари, социалистик мусобақа шартлари, уларнинг меҳнат қилиш ва дам олиш шароитлари пухта ўйлаб қўйилиши керак. Хўжаликлар ва тайёрловчилар, пахта теримининг боришига дахлдор бўлган барча ташкилотлар аниқ баҳамжиҳат ҳаракат қилишлари таъминлансин.

Терим бошланиши билан республиканинг барча пахта заводлари унга қўшилиши лозим. Лекин 17 сентябргача фақат 35 та пахта заводи иш бошлади, 90 минг тоннадан кўпроқ пахта тайёрланган бўлса ҳам, шундан салкам 15 минг тоннасигина қайта ишланди. Қорақалпоғистон АССРда, Андижон, Қашқадарё, Сурхондарё ва Хоразм областларидагина заводлар ишламоқда. Ҳолбуки сентябрь ойида 129 минг тонна пахта толаси ишлаб чиқарилиши керак.

Мева-сабзавот маҳсулотларини йиғиб-териб олиш ва тайёрлашнинг бориши жиддий ташвиш туғдирмоқда. Ўтган йилгидан кам картошка, мева, узум топширилди. Бухоро, Тошкент, Жиззах областларида картошка тайёрлаш ёмон бормоқда. Қорақалпоғистонда, Наманган, Сирдарё областларида сабзавот тайёрлаш ўтган йилгидан кечикмоқда. Андижон, Жиззах, Сурхондарё, Тошкент ва Самарқанд областларида узум топшириш қониқарсиз аҳволда.

Умумиттифоқ фондига маҳсулот етказиб беришдаги, айниқса узум етказиб беришдаги қолоқлик тугатилмаган.

Ўрта Осиё темир йўли сентябрь ойида буюртма берилган рефрижератор секцияларининг деярли ярмини — 738 тасини етказиб бермади. Усти ёпиқ вагонлар кам ажратиб берилмоқда. Юк ортиш ва тушириш чоғида вагонларнинг норматившдан ортиқча туриб қолишига йўл қўйилмоқда, юк ортилган секциялар ўз вақтида жўнатилмаяпти. Масалан, 16 сентябрь куни фақат республика агросаноат комплекси системасидагина 55 вагонга юк ортилмаган. Кўп областлар Тошкент шаҳрига маҳсулот етказиб бериш топшириқларини барбод қилмоқдалар.

Сабзавот конвейери ишини шундай ташкил этиш зарурки, сабзавот ҳосилини асосан йиғиштириб олиш пахта терими оммавий равишда бошлангунча тугаллансин. Мева, сабзавот ва узум ҳосилини йиғиштириб олишга, аввало, колхозлар ва совхозларнинг ўзларидаги меҳнат ресурсларини сафарбар этиш, қўшимча равишда шаҳарликларни жалб қилиш, тайёрловчиларга, умумиттифоқ истеъмолчиларига, савдога, колхоз бозорларига узлуксиз маҳсулот етказиб беришни ташкил этиш лозим. Етиштирилган ҳосил бузилиб қолишига йўл қўйиш мумкин эмас, ҳосилнинг ҳаммаси меҳнаткашлар дастурхонига етказиб берилиши керак.

Озуқабоп экинларни йиғиштириб олиш ва ем-хашак тайёрлаш йўл қўйиб бўлмайдиган даражада сусткашлик билан бормоқда. Умуман республикада дон учун етиштирилган маккажўхорининг 64 проценти, Самарқанд ва Хоразм областларида эса 20—22 проценти йиғиштириб олинган.

Республика бу йил маккажўхори дони етиштиришни кескин кўпайтиришни мўлжаллаган. Бироқ колхозлар, совхозлар, районлар ва областларнинг раҳбарлари ҳамда мутахассисларининг масъулиятсизлиги сабабли бу режалар барбод қилинди.

Кадрлар ўқуви, маккажўхорикор бригадаларнинг раҳбарларини танлаш, бу экин учун яхши ерларни, техника, минерал ўғит ажратиш тўғрисида кўп гапирилди. Амалда эса, маккажўхори етиштириш технологиясининг қўпол равишда бузилишига йўл қўйилди, экин яганадан чиқарилмади, тегишли парвариш қилинмади, вақтида минерал ўғит солиниб, сув берилмади. Маккажўхори яна иккинчи даражали ишга айланиб қолди.

Республикада маккажўхори ҳосилдорлиги гектарига 38 центнердан ошмаяпти, Бухоро, Жиззах, Қашқадарё, Навоий ва Сирдарё областларида эса гектар бошига атиги 26—35 центнерни ташкил этмоқда. Нишон ва Қамаши районларида ҳар гектар ердан 17—18 центнер маккажўхори дони олинмоқда. Шундай қилиб, бу соҳада яна бир йил қўлдан бой берилди, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида бу оз муддат эмас.

Маккахўжори — ғўза каби меҳр билан парваришни талаб қиладиган экин. Ўйламай иш тутиш билан юксак марраларни эгаллаб бўлмайди, ҳосилдорликни ошириш йўлларини излаш маккажўхори етиштириш технологиясини пухта ва асосли равишда ўрганиш керак. Айни шундай қилиш Сегизбоев номли совхозда гектаридан 74 центнер дон олишга имкон берди. Лекин илғорлар тажрибаси кенг оммалаштирилмаяпти.

Беда ҳосилдорлиги кам, ҳолбуки чорвачилик, гўшт ва сут етиштириш, республика аҳолисини қимматли озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш беда ҳосилдорлигига боғлиқ. Гектаридан 200—220 центнердан беда пичани олаётган бригадалар билан бир қаторда 60—70 центнердан ҳосил олаётган бригадалар борлигининг сабаби нимада? Бунинг сабаби битта: у ҳам бўлса хўжасизликдир.

Силос учун маккажўхорини ўриб олиш чўзилиб кетди, кўп хўжаликларда бу иш 25—30 кундан буён давом этмоқда. Мавжуд техника билан бу ишни икки баравар тезроқ уддалаш мумкин эди, аммо бунинг учун юксак уюшқоқлик ва масъулият зарур.

Республика областларидан интенсив технология жорий этилгани ҳақида жуда кўп рапортлар келган эди. Статистика маълумотларига қараганда 93,8 минг гектар ер маккажўхори дони етиштиришнинг интенсив технологиясига ўтказилган, шунга қарамай ҳосилнинг баракаси йўқ. Интенсив технология жорий этилган пайкалларда ҳар гектаридан Қорақалпоғистонда 21,5, Бухоро областида 34, Сирдарё областида 30, Жиззах областида 29 центнердан дон олинди. Бу эса ишлаб чиқаришни интенсивлаш, фан-техника тараққиёти ютуқларини жорий этиш область ва район партия комитетларининг, маҳаллий Советлар ижроия комитетларининг, агросаноат комитетлари ва бирлашмаларининг эътиборидан четда қолганидан далолат бермоқда.

Чорва қишловига тайёргарчилик назорат қилинмай ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Аслида чорвачилик бинолари, озуқа цехлари ремонт қилинмаган, кўп хўжаликлар ем-хашак тайёрлашда орқада қолмоқда. Умуман республикада ҳар бош мол ҳисобига 12,2 центнер озуқа бирлиги миқдорида ем-хашак тайёрланиб, план 81,3 процент бажарилган бўлса, Қорақалпоғистонда ҳар бош мол ҳисобига 9,5 центнер озуқа бирлиги тайёрланиб, план 64 процент бажарилди, Андижон областида ҳар бош мол ҳисобига 11,2 центнер озуқа бирлиги тайёрланиб, план 77,8 процент, Навоий областида ҳар бош мол ҳисобига 5,9 центнер озуқа бирлиги тайёрланиб, план 72 процент, Хоразм областида ҳар бош мол ҳисобига 11,6 центнер озуқа бирлиги тайёрланиб, план 78,4 процент бажарилди.

Ҳамма областларда ем-хашак тайёрлаш резервлари бор, вазифа ишни қизғин ташкил этиб, озуқабоп экинларни нобуд қилмай йиғиштириб олишдан, ҳар бир хўжаликда бир ярим йилга етадиган ем-хашак ғамлаб қўйишдан иборат.

Республикада ем-хашак кўпайди, сифати яхшиланди, лекин хўжаликлар ундан самарали фойдаланишни ўрганиб олишгани йўқ. Ўз вақтида озуқа цехлари амалда ишламаяпти.

Давлат агросаноат комитетининг маълумотларига қараганда, чорвачиликда 3620 та пудратчи бўлинмалар тузилган бўлиб, уларга 82 минг бош қорамол бириктиб қўйилган. Ишларнинг аҳволини чуқур таҳлил этиш бу ишда расмиятчилик ва хўжакўрсинга иш қилиш авж олиб кетганлигини, чорвачиликда чинакам пудрат камдан-кам учрашини кўрсатмоқда. Сут соғувчиларнинг меҳнат ва дам олиш шароитлари тўғрисида тегишли ғамхўрлик қилинмаяпти, фермалардаги маданий-маиший бинолар ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Чорвадорларнинг меҳнати ва турмушига бундай муносабатда бўлишга тоқат қилиб бўлмайди.

Бизнинг шароитимизда ерларни мелиорациялаш гарантияли ҳосил олишнинг ҳал қилувчи омилидир. Бу ишда камчилик ва нуқсонлар кўп. Чунончи, шу йилнинг 8 ойи давомида ёпиқ зовурлар қуриш суръати ўтган йилдагига нисбатан деярли ошмади, каналларни бетонлаштириш жуда секин бормоқда. Коллектор-зовур тармоқларини тозалаш, ёпиқ зовурларни ювиш ва ремонт қилиш топшириқлари бажарилмади, капитал маблағларнинг ўзлаштирилиши ҳам 1986 йилдагидан кам бўлмоқда.

Республика Давлат агросаноат комитети ихтиёридаги машиналар ёрдами билан бир йилда юз минглаб гектар ернинг ҳолатини яхшилаш мумкин. Аммо ерларни обдон текислаш, уларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш планлари барбод қилинмоқда. Ер текислайдиган ва қазийдиган техникадан ёмон фойдаланилмоқда. Мелиорация ишларида колхозлар ва совхозларнинг ихтиёридаги механизмлар ишлатилмаяпти.

Буларнинг ҳаммаси контрол йўқлигининг, хўжасизликнинг, ишга расмиятчилик билан муносабатда бўлишнинг оқибатидир.

Ҳар бир хўжалик раҳбари яхши хўжайин бўлиши — ўз техникаси ёрдамида хўжалик ерларини тартибга келтириши лозим. Биринчи навбатда коллектор-зовур тармоқларини созлаб қўйиш тўғрисида жон куйдириш керак, бу эса муттасил мўл ҳосил олиш гаровидир.

Гидромелиорация системаларини комплекс реконструкциялаш, сувни тежайдиган технологияларни ва суғоришнинг илғор техникасини жорий этиш асосидагина суғориладиган деҳқончиликни тубдан яхшилаш ва янада ривожлантириш муаммосини ҳал қилиш мумкин. Ерни авайлаб-асраш деҳқон учун ҳамиша олий қонун бўлиб келган. Кўпгина районларда, хўжаликларда қанчадан-қанча ерларнинг бекор ётишига тоқат қилиб бўладими, ахир. Ноқулай пайкалларнинг четлари, каналлар бўйи, йўл четлари, тут қаторларининг ораси, ташландиқ томорқалар ана шундай ерлардир. Хўжаликларнинг раҳбарлари ердан фойдаланишни тартибга солиш ўрнига бундай ерларни «унутиб юбориш» учун кўплаб баҳона топмоқдалар. Ҳолбуки, намуна олса бўладиган хўжаликлар кўп. Қарши шаҳрида ташландиқ ерларни одамларга тақсимлаб беришди, бир йилдан кейин ана шу ерларда сабзавот етиштирилди.

Далалардаги фавқулодда ҳолат ўртага қўйилган вазифаларни ҳал этиш учун фавқулодда чораларни кўришни талаб қилмоқда. Тайёрга айёрлик кайфиятларини ва ташаббуссизликни қатъий тугатиш лозим. Кўпгина раҳбарлар жойлардаги ишнинг аҳволини билмасликлари, топширилган иш учун масъулиятни ҳис этмаётганликлари, ўзларининг уқувсизликларини ва пассивликларини оқлаш учун кўплаб баҳона қидираётганликлари ташвиш туғдирмоқда. Қайта қуриш ўрта бўғинга етиб боргани йўқ. Қаттиқ технология интизоми, тежамкорлик, ёнилғи, ўғит, ем-хашакни тежаб-тергаб сарфлаш, ер ва техникадан самарали фойдаланишга интилиш, зўр ғайрат билан меҳнат қилиш — жадаллаштириш ғояларини рўёбга чиқаришнинг калитлари ана шулардир.

Бугун олға томон бир қадам қўйиб, бу ёғига қандай бориш ҳақида ўйламаётган, истиқболни кўра олмаётган, ўз хўжаликларининг келажагини планлаштиришни уддалай олмаётган раҳбарларда янгича тафаккур тўғрисида гап бўлиши мумкин эмас.

Ҳолбуки, республика агросаноат комплекси олдида интенсив технологияларга ўтиш, сабзавот етиштириш ва ем-хашак тайёрлашни ҳозиргига нисбатан 2—3 баравар кўпайтириш вазифаси турибди.

Юз берган вазият агросаноат комплексининг ҳамма бўғинларида, йиғим-терим конвейерининг ҳамма участкаларида партия таъсирини кучайтиришни тақозо этмоқда. Идеология ишларининг самарадорлигини ошириш, уни расмиятчиликдан ва сафсатабозликдан халос қилиш лозим.

Барча коммунистларни, ҳамма идеология ходимларини оммавий-сиёсий ишларга кенг жалб қилиш, ҳамма бригадалар ва звеноларда оператив равишда, ҳар куни мусобақага якун ясаш, кўргазмали агитациянинг ролини ошириш, зарбдор меҳнатни маънавий ва моддий рағбатлантиришни бутун чоралар билан такомиллаштириш ва унинг ҳамма формаларини изчиллик билан қўлланиш лозим.

Оммавий ахборот воситалари ишида ҳам янги ёндашувлар зарур. Газеталар, телевидение ва радио қишлоқ меҳнатчилари иши самарадорлиги ва сифатини оширишга кўмаклашишлари керак. Журналистлар илғор тажриба ҳақида хабар қилибгина қолмай, уни фаол тарғиб қилишлари, илғор тажрибалар жорий этилишига эришишлари лозим.

Ҳар бир колхозда, совхозда, районда, областда иш суръатини мумкин қадар ошириш, йиғим-терим конвейерини пухта ташкил этиш, пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларини топшириш суръатини кун сайин ошириш зарур.

Олдимизда қийин ишлар турибди. Ҳар бир партия, совет, хўжалик ходимининг, ҳар бир агросаноат ходимининг масъулияти, ташаббускорлиги ва интизоми ҳозир ҳар қачонгидан ҳам зарур. Далаларда, тайёрлаш ва қайта ишлаш корхоналарида фидокорона меҳнат гражданлик бурчимизнинг, қайта қуриш ва янгиланиш шароитида агросаноат комплекси барча тармоқларида туб бурилишга эришишга қизғин ҳаракатимизнинг олий даражадаги ифодаси бўлиб қолиши керак.

• Хушхабар

ПЛАН БАЖАРИЛДИ

НАВОИЙ ОБЛАСТИ. Хатирчи районидаги Пўлкан шоир номли совхозда «оқ олтин» йиғим-терими қизғин паллага кирди. Ишни оқилона ташкил этиб, ғанимат дамларнинг ҳар бир дақиқасидан унумли фойдаланаётган пахтакорлар ғалаба маррасини бирин-кетин эгаллай бошладилар. Хўжаликнинг оилавий пудрат асосида ишлаётган Ҳасан Умарқулов ва Зулфия Тўрақуловалар бошлиқ бригадалари аъзолари Навоий областида биринчи бўлиб йиллик план бажарилганлиги ҳақида рапорт беришди.

— Оилавий бригадамиз ерлари қўриқда жойлашган дейди, — Зулфия Тўрақулова, — ҳалол меҳнат билан шу ерларда ҳам мўл ҳосил етиштирдик. Қисқа муддатда ҳар гектар ердан 10 центнердан ҳосил олиб, дастлабки довонни эгалладик. Шунга қарамай, йиғим-теримни қизғин давом эттиряпмиз.

Ҳа, иккала бригада далаларида ҳали ҳосил мўл. Миришкорлар ўз имкониятларини чамалаб, қўриқ ер ҳосилдорлигини 30 центнерга етказиш мажбуриятини олишди.

К. РИХСИЕВ.

Буюртма беришни «унутишди»

• Ташвишли сигнал

Юз минглаб тонна сабзавот, мева етиштирадиган Сурхондарё областида яқин-яқингача биронта ҳам замонавий омбор йўқ эди. Олма, узум, сабзи, лавлаги мослаштирилган омборларда сақланарди. Шунинг оқибатида ҳосилнинг учдан бир қисмига яқини нобуд бўларди. Бундан хўжаликларнинг экономикаси жабр кўрарди, харидорлар зарар кўришарди. Хўш, бугунги кунда аҳвол қандай?

Кейинги йилларда бундай аҳволни яхшилаш учун бирмунча ишлар амалга оширилди. Лекин омборларга бўлган талаб-эҳтиёжларга энди ўрин қолмади, дейишга ҳали вақт эрта. Ушбу беш йилликда яна йигирма етти минг тонна сиғимли омборларни фойдаланишга топшириш кўзда тутилган. Шу жумладан, бу йилнинг ўзида икки ярим минг тонна сиғимлиси ишга туширилади.

Область агросаноат комитети раисининг ўринбосари З. Ангиров масаланинг ижобий ҳал этилишига умид билан қарамоқда. У йил охиригача, эҳтимол, ундан ҳам олдинроқ барча объектлар фойдаланишга топширилади, деб ишонтирмоқда.

Мана, шаҳар атрофида жойлашган Термиз районидаги «Намуна» колхози. Бу ерда областдаги энг йирик полиз маҳсулотлари сақланадиган омборлардан бири қурилмоқда. 1-«Агропромстрой» трестига қарашли 259-механизациялашган колонна прораби Ш. Габзалиев ишни бундан бир ярим йил олдин бошлашганини, аммо қурилиш қачон тугаши номаълум эканлигини маълум қилди. Чунки тарозилар, автокарлар йўқ, электр ускуналари ўрнатилмаган.

Нима учун шу пайтгача объектга, масалан, совутиш қурилмалари келтирилмаган? Маълум бўлишича, собиқ «Межколхозстрой» тресchallenges ти уларга буюртма беришни... «унутган» экан. Республика Давлат агросаноат комитети капитал қурилиш Бош бошқармаси бошлиғи Т. Набиев номига ускуналарни етказишни тезлаштиришни илтимос қилиб ёзилаётган хатлар ҳам ҳеч қандай натижа бермаяпти.

Сариосиё районидаги «Хонжиза» совхозидаги ишлар ҳам кўнгилдагидек эмас. Хўжаликларга мева сақланадиган омборларнинг калитини топширадиган пайт аллақачон келган, бироқ таналардан дарак йўқ. Чунки бунга ҳам юқоридаги аҳвол сабаб. Ускуналар келмаган...

Бошқа муаммолар ҳам бор. Сурхондарёликлар ҳар йили мамлакатнинг турли районларига ўн минглаб тонна полиз маҳсулотлари ва сабзавот, ҳўл мева, узум жўнатишади. Жўнатганда ҳам эртанги навларни юборишади. Лекин уларни қандай жўнатишади? Областда амалда витаминли маҳсулотларни йиғиш, сортларга ажратиш, ўраш, сақлаш, ортиш борасида энг оддий шарт-шароитлар ҳам йўқ. Темир йўл станцияларида омбор ҳам, тарози хўжалиги ҳам, маҳсулотларни ортиш учун майдончалар ҳам йўқ. Баъзи станциялардаги майдончалар эса... ҳатто электр билан ёритилмаган.

Кўпинча уч кун, баъзан эса беш кунлаб рефрижераторларни кутишади. Одамлар жазирама остида қийналиб кетишади. Юзлаб автомобиллар, тележкали тракторлар бекор туради.

Область агросаноат комитети раиси Х. Шарофиддиновнинг тушунтиришича, аҳволни яхшилаш учун тадбирлар ишлаб чиқилган. Чунончи, полиз маҳсулотлари сақланадиган иккита йирик темир йўл омборхона қуриш режалаштирилмоқда. Май-июнь ойидаёқ бу ердан Москвага эртанги карам, помидор, сабзи, лавлаги жўнатилади.

Нима ҳам дердик, яхши планлар. Аммо эгатларда пишиб ётган ҳосилни сақлаб қолиш учун бугун нима қилиш керак? Бир хиллар ускуналарга буюртма беришни «унутиб» қолдиришди. Бошқалар эса истиқбол режалари билан ўзларига тасалли бермоқда. Ҳосил эса исроф бўляпти.

Н. ГЛАДКОВ,
(«Правда» мухбири).
Ўзбекистон ССР.
(«Правда», 1987 йил 20 сентябрь).

«Ҳужум» қаҳрамонларига бағишланади

20 сентябрь куни Тошкентда «Ҳужум» ҳаракатининг 60 йиллигига бағишланган тантаналар давом этди.

Ана шу ҳаракат қатнашчилари, Қорақалпоғистон АССР ва Ўзбекистон областлари делегацияларининг вакиллари республика пойтахтининг бош майдонига келдилар. Улар В. И. Ленин ҳайкали пойига гуллар ва Парадлар хиёбонидаги Номаълум солдат қабрига гулчамбарлар қўйдилар.

Минглаб тошкентликлар ва шаҳар меҳмонлари Ҳадра майдони атрофидаги кўчалардан бирига тўпландилар. Бу ерда «Шарқнинг озод аёли» скульптура монументининг тантанали очилиши бўлди. Монумент айни шу ерда бунёд этилганлиги рамзий маънога эга. 20-йилларда бу ерда митинглар ўтказилиб Тошкент хотин-қизлари ўзларининг эркаклар билан тенг ҳуқуқли эканликларини баралла айтган, асрий қуллик рамзи бўлган паранжини гулханга ташлаган эдилар.

Скульптура композицияси марказзи томон олиб борувчи майдонда монумент очилиши олдидан ижодий коллективларнинг вакиллари ва болалар бадиий ҳаваскорлигининг қатнашчилари «Ҳужум» ҳаракатига бағишланган шеърларни ифодали ўқидилар, ана шу ҳаракат қатнашчилари, хотин-қизларнинг Совет Ватани олдидаги юксак хизматлари шарафига рақслар ва қўшиқлар ижро этдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари И. Б. Усмонхўжаев, Совет хотин-қизлар комитетининг раиси З. П. Пухова, республика хотин-қизлар кенгаши президиумининг раиси Ҳ. Алимова қизил лентани қирқадилар.

Совет Иттифоқи гимни янграйди. «Ҳужум» ҳаракати қаҳрамонларига бағишланган скульптура ансамбли очилди.

Ансамблнинг марказидаги гранит постаментда ўзбек аёлининг улуғвор ҳайкали бўй чўзиб турибди. Озодлик қуёшидан нурафшон бўлган мағрур очиқ чеҳра. Бир қўлида китоб, иккинчи қўли юқорига кўтарилган, гўё у дугоналарини зиё, билим ва бахт-саодатга даъват этаётгандек.

Ансамбль марказига олиб борадиган кенг зинанинг икки томонидаги ҳайкаллар, бўртма тасвирлар «Ҳужум» ҳаракати тарихи эпизодларини қайта гавдалантиради.

Бронза ва гранитдан ишланган бу ифодали ҳайкални ҳайкалтарошлар Л. Г. Рябцев, В. А. Лунев, архитекторлар Ф. М. Ашрафий, Я. А. Афанасьев ва қурувчи-инженер Н. И. Зисман яратдилар.

Скульптура монументи очилишига бағишланган митингда сўзга чиққан Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг раиси Ш. Р. Мирсаидов, республикада аёллардан биринчи паровоз машинисти, биринчи парашютчи Б. Мирбобоева, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Тошкент тўқимачилик комбинатининг тўқувчиси Е. А. Губина, қаҳрамон она Н. Усмонова ва бошқалар Ўзбекистон ҳамда бутун Ўрта Осиё хотин-қизларининг озодликка чиқарилиши Коммунистик партия билан Совет ҳукумати Октябрь революциясидан кейин чор Россиясининг собиқ чекка ўлкалари халқларининг амалдаги тенгсизлигига барҳам бериш юзасидан амалга оширган жуда катта ишларнинг таркибий қисми бўлди, дедилар.

Тантана қатнашчиларини БМТ социал ривожланиш хотин-қизлар программаларининг (ЭСКАТО) координатори Роза Линда Миранда самимий табриклади.

«Ҳужум» ҳаракати Совет Шарқи миллий республикалари учун, кўп миллатли мамлакатимизнинг барча меҳнаткашлари учун хотин-қизлар масаласини ҳал этиш йўлидаги курашда тарихий босқич бўлди, В. И. Ленин бу масаланинг ғоят муҳим аҳамиятга эга эканлигини таъкидлаган эди. «Ҳужум» ҳаракати амалда ўзбек хотин-қизлари тақдирида туб бурилиш бўлганлигини, уларнинг қолоқлик ва хурофотлар асрий занжиридан халос этилганлигини билдирди. «Ҳужум» ҳаракатининг дастлабки босқичидаёқ — 1926 йилнинг охиридан 1927 йилнинг майигача юз мингдан ортиқ хотин-қиз эскича турмушдан дадил воз кечиб, паранжи ташлади.

Бугунги кунда Совет Шарқи хотин қизлари амалда турмушимизнинг барча соҳаларида эркаклар билан тенг ҳуқуққа эгалар. Улар республика халқ хўжалигида ишлаб турган барча кишиларнинг деярли ярмини, халқ маорифи, соғлиқни сақлаш, социал таъминот каби соҳаларда эса кўпчиликни ташкил этади. Хотин-қизлар турмушимиз барча соҳаларини революцион янгилашнинг ҳозирги масъулиятли даврида қайта қуришнинг олдинги сафида бормоқдалар.

Скульптура композицияси пойига гулдасталар қўйилди. «Шарқнинг озод аёли» монументи очилишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари Т. А. Алимов, В. П. Анишчев, В. А. Антонов, П. В. Догонкин, А. С. Икромов, В. Н. Лобко, В. И. Огарок, М. Ҳ. Холмуҳамедов, Б. Ф. Сатин, В. А. Хайдуров, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. П. Романовский, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари И. Искандаров, Қ. Ҳ. Маҳамадалиев, В. В. Сударенков иштирок этдилар.

Шу куни тантаналарнинг қатнашчилари Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасига бордилар, у ерда «Ўзбекистон хотин-қизлари — коммунистик жамиятнинг фаол қурувчилари» мавзуида тематик виставка ташкил этилган эди.

Кечқурун В. И. Ленин номли майдонда карнай ва сурнай садолари янграйди. Бу ерда Улуғ Октябрнинг 70 йиллиги ва «Ҳужум» ҳаракатининг 60 йиллигига бағишланган театрлаштирилган катта томоша бўлди. Ўн битта саҳна — майдонда Тошкент театрлари ва эстрада коллективларининг вакиллари, шунингдек энг яхши бадиий ҳаваскорлик коллективлари ўз санъатларини намойиш қилдилар.

Улар ўзларининг концерт номерларини Шарқ хотин-қизларини озод қилиш учун бўлган тарихий кураш ҳаракати қаҳрамонларига, шунингдек улар ишининг давомчилари — коммунистик бунёдкорликнинг актив қатнашчилари — хотин-қизларга бағишладилар.

(ЎзТАГ).

Суратларда: 1. «Шарқнинг озод аёли» момументи олдида. 2. «Ҳужум» ҳаракатининг 60 йиллигига бағишланган тантаналар иштирокчилари монумент очилиши пайтида. 3. Тошкентдаги «Қизил тонг» ишлаб чиқариш тикувчилик бирлашмаси меҳнат аҳли «Ҳужум» ҳаракати 60 йиллиги тантанали қатнашчиларини зўр шодлик билан кутиб олди.

С. Величкин ва А. Кошкин фотолари (ЎзТАГ).

Ўзбекистон ССР Министрлар Советида

1987 йил 19 сентябрь куни Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Президиумининг мажлиси бўлди, унда Ўзбекистон ССР Госснаби ва унинг жойлардаги органлари ишини такомиллаштириш, республика халқ хўжалигини моддий ресурслар билан узлуксиз таъминлаш учун материал-техника таъминоти барча органлари раҳбар кадрлари ва мутахассисларининг масъулиятини ошириш тўғрисидаги масала кўриб чиқилди. Ўзбекистон ССР Госснаби органлари таъминотнинг илғор усулларини жорий этиш, истеъмолчилар билан хом ашё етказиб берувчилар ўртасида бевосита узоқ муддатли хўжалик алоқаларини кенгайтириш юзасидан муайян чора-тадбирларни кўраётганликлари қайд этилди. Шу йилнинг январь-август ойларида саноат корхоналари ва бирлашмаларига, қурилиш ташкилотлари ва бошқа ташкилотларга материал-техника ресурсларининг кўпгина турлари ажратилган фондлар даражасида етказиб берилди. Улгуржи реализация, шу жумладан омборлар орқали етказиб бериш, чакана товар обороти планлари бажарилди.

Шу билан бирга Ўзбекистон ССР Госснаби, унинг жойлардаги органлари фаолияти партия XXVII съездининг, КПСС Марказий Комитети 1987 йил июнь Пленумининг талабларига ҳамда республика экономикасини самарали ва барқарор ривожлантиришнинг ошиб бораётган вазифаларига ҳали ҳам мувофиқ даражада эмас. Фондларни реализация қилиш мароми бузилмоқда. Фондларнинг кўпгина энг муҳим турларини етказиб бериш кварталнинг охирги ойида, ўртача ойлик план ҳажмларидан 8-10 процент кўпайтириб амалга оширилмоқда. Министрликлар ва идоралар бўйича фондларни товар билан бир маромда таъминлашга риоя қилинмаяпти. Ўзбекистон ССР Госснабининг территориал органлари материал ресурслар билан таъминлаш системасида муносиб ўрин олмаяптилар, истеъмолчиларнинг манфаатларини пухта ҳимоя қилмаяптилар, бу эса ишлаб чиқарувчининг устунлигига — буюртма берилмаган маҳсулот турларини етказиб беришга, материалларнинг янги турлари ўрнига самарасизроқ турларини юборишга ва шунинг оқибатида ишлаб чиқаришда материалларнинг ортиқча сарфланишига, маҳсулот сифатининг ёмонлашишига олиб бормоқда.

Таъминотнинг янги эпчил усуллари суст жорий этилмоқда. Ишлаб чиқариш воситаларининг улгуржи савдоси секинлик билан ривожланиб, жами реализациянинг атиги 2,1 процентини ташкил этмоқда. Таъминотнинг шу усулига ўтказилган истеъмолчиларга энг муҳим турдаги материаллар уларнинг буюртмаларига мувофиқ тўла-тўкис етказиб берилмаяпти. Бевосита узоқ муддатли алоқаларнинг юксак самарадорлигига эришилмади, бу алоқаларнинг барқарорлиги бузилмоқда. Истеъмолчиларга ишлаб чиқариш хизматларини кўрсатиш дуруст ривожланмаган. Истеъмолчиларга юкларни марказлаштирилган усулда етказиб бериш планлари бажарилмаяпти.

Ўзбекистон ССР Госснабининг ресурсларни тежаш соҳасида министрликлар, идоралар ва корхоналар ишига таъсири етарли эмас. Материал ва ёқилғи-энергетика ресурсларини тежаш юзасидан белгиланган топшириқлар бажарилмаяпти. Корхона ва ташкилотларда нормативдан ортиқча кўплаб миқдорда товар-материал бойликлар тўпланиб қолган.

Бу камчиликлар кўп жиҳатдан шунинг оқибатида келиб чиқдики, республика Госснабининг коллегияси ва аппарати ишни суст қайта қурмоқда ва секинлик билан яхшиламоқда, область бўлинмаларининг фаолиятига дуруст раҳбарлик қилмаяпти, территориал бошқармалар раҳбарларининг ҳисоботларини камдан-кам тинглаяпти, фондларни реализация қилиш планларининг бажарилиши, таъминотнинг илғор формаларини ривожлантириш, хўжалик юритишнинг иқтисодий усулларини жорий этиш учун уларга муносиб тарзда талабчанлик қилмаяпти. Раҳбар органларнинг топшириқларини ва ўз қарорларини бажариш устидан контроллик етарли эмас. Ўзбекистон ССР Госснаби раиси ўринбосарларининг ўзлари раҳбарлик қиладиган бўлинмалар иши учун масъулияти пасайтириб юборилган. Кадрларни танлаш, тайёрлаш ва жой-жойига қўйишда нуқсонлар бор, бир қанча область бошқармаларида дипломли мутахассисларнинг савияси ҳали ҳам паст, ҳисоб-бухгалтер ходимларининг қўнимсизлиги даражаси юқори.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Президиуми қарор қабул қилиб, унда халқ хўжалигини материал-техника ресурслари билан таъминлаш соҳасидаги ишда мавжуд бўлган камчиликларга Ўзбекистон ССР Госснаби (Т. Я. Шарипов) ва коллегиясининг эътиборини қаратди ҳамда бу камчиликларни зудлик билан қатъиян тугатиш юзасидан зарур чораларни кўришни талаб қилди. Шу мақсадда иш услуби ва методлари тубдан қайта қурилишини, фондларнинг ўз вақтида ва тўла реализация қилиниши учун системадаги раҳбар кадрлар ва мутахассисларнинг ижрочилик интизоми ҳамда масъулиятини ошириш, бунинг учун халқ хўжалигининг барча тармоқлари бир маромда узлуксиз ишлашига зарур шароитларни яратиб бериш таклиф қилинди.

Республикадаги маҳсулот етказиб берувчи корхоналарнинг маҳсулот етказиб бериши устидан назоратни кучайтириш, материал-техника таъминотига алоқадор қолоқ меҳнат коллективларининг ишлаб чиқариш фаолиятидаги танг жойларни бартараф этиш юзасидан корхона ва бирлашмаларнинг раҳбарлари билан биргаликда қўшимча чора-тадбирларни амалга ошириш керак. Шу билан бирга министрликлар, идораларнинг, халқ депутатлари Советлари ижроия комитетларининг материал ресурслардан оқилона фойдаланишни таъминлаш, шу ресурсларни тежаш, нормативдан ортиқча қолдиқларни тугатиш, ишлаб чиқаришдаги иккиламчи хом ашёдан янада тўла-тўкис фойдаланиш, аҳолидан олинадиган иккиламчи ресурсларни тайёрлашни яхшилаш соҳасидаги куч-ғайратларини бирлаштириш зарур.

Президиум Ўзбекистон ССР министрликлари ва идоралари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ижроия комитетлари ва Тошкент шаҳар ижроия комитети, иттифоқ қарамоғидаги бирлашма ва корхоналар зиммасига таъминот ишларини планлаштириш ва бу соҳадаги планларни бажариш юзасидан таъминот идораларининг ишини тубдан яхшилаш, ресурсларни тежаш юзасидан ишлаб чиқилган программаларни сўзсиз ижро этиш ва шу асосда материал ҳамда ёқилғи-энергетика ресурсларини тежаш топшириқларни бажаришни таъминлаш вазифасини юклади. Ўзбекистон ССР Госплани, Ўзбекистон ССР Госснаби, Ўзбекистон ССР министрликлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ижроия комитетлари ва Тошкент шаҳар ижроия комитети планларда ишлаб чиқариш ва капитал қурилиш ҳажмларининг ажратилган материал-техника ресурслари билан балансли бўлишини, шунингдек қувватларни ишга тушириш ва маҳсулот ишлаб чиқариш муддатларини хом ашё, материал ва асбоб-ускуналар етказиб бериш муддатлари билан боғлашни таъминласинлар.

Мажлисда Ўзбекистон ССР Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлиги коллегиясининг тармоқдаги қайта қуришни таъминлаш, КПСС Марказий Комитети 1987 йил январь Пленуми қарорлари асосида ўз қарамоғидаги ташкилотларни бошқаришнинг иқтисодий усулларини жорий этиш учун раҳбар кадрларнинг ва мутахассисларнинг масъулиятини ошириш соҳасидаги иши масаласи ҳам кўриб чиқилди. Бу йил министрлик республика қурилиш комплексида биринчи бўлиб хўжалик механизмининг янги шароитларига ўтганлиги муҳокама чоғида қайд этилди. Марказий аппаратнинг структураси қайта кўриб чиқилди ва унинг сони қисқартирилди, қуйи бўғинлардаги бошқарув штатлари камайтирилди. Бошланғич бўлинмалар йириклаштирилди. Йил бошидан буён 79 та ташкилот ёки ҳамма ташкилотларнинг 95 проценти ва 3 та трест коллектив пудрат асосида ишлаш методига ўтди, 23 та бўлинмадаги янги тариф ставкалари ва мансаб окладлари жорий қилинди. Монтаж ва махсус қурилиш ишларининг техникавий даражасини ошириш комплекс плани ишлаб чиқилди. «Тежамкорлик» программаси амал қилиб келмоқда, янги техникани яратиш, ўзлаштириш ва қўлланишнинг хўжалик ҳисобидаги системаси жорий қилинмоқда. Мана шуларнинг ҳаммаси корхоналарнинг экономикасини мустаҳкамлашда муайян натижаларга эришиш имконини берди. Шу билан бирга мажлисда министрлик коллегияси ҳали тармоқдаги қайта қуришни таъминлашнинг, ўз қарамоғидаги корхоналарни бошқариш иқтисодий усулларини жорий этишнинг ҳақиқий штаби ва коллектив ташкилотчиси бўлиб қолмаганлиги таъкидлаб ўтилди. Министрлик раҳбарияти Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг республика министрликлари ва идоралари коллегияларининг ишини ташкил этишни тубдан яхшилаш тўғрисидаги йўл-йўриқларидан муносиб хулосалар чиқариб олмади ва бу йўл-йўриқлар тўла-тўкис бажарилишини таъминламади. Коллегияда ҳадеб бир хил масалалар муҳокама қилинаверади, унинг мажлислари кўпинча шошма-шошарлик билан, юзаки тайёрланади. Қабул этиладиган қарорлар аниқ-равшан эмас ва кўпинча қуруқ гаплардан иборат бўлади. Коллегия аъзолари ҳамиша ҳам ўзлари раҳбарлик қиладиган иш соҳаларини ва ўзларига қарашли корхоналарни бошқаришнинг иқтисодий усуллари моҳиятини чуқур билиб олаётганлари йўқ.

Натижада тармоқда планларнинг бажарилишидаги тиғиз аҳвол давом этмоқда, иқтисодий ишда ўзгаришлар жуда суст рўй бермоқда, фан-техника тараққиётини жадаллаштиришга ҳали ҳам эришилгани йўқ, хўжалик юритишнинг замонавий усуллари пухта жорий этилмаяпти. 78 та қурилиш-монтаж ташкилотидан 16 таси планни ўз кучлари билан бажаришда 1,2 миллион сўмлик миқдордаги ишни таъмин этмади, бу эса жами иш ҳажмининг салкам 4 процентини ташкил қилади. Корхона ва ташкилотларни ўзини-ўзи маблағ билан таъминлашга ва ўз харажатларини ўзи қоплашга тайёрлаш секинлик билан олиб борилмоқда. Умуман министрликда фойда олиш плани 1987 йилнинг биринчи ярмида 112,1 процент бажарилган бўлишига қарамай, саноат корхоналари бу кўрсаткични уддалаш бир ёқда турсин, унинг устига 1986 йилнинг биринчи ярмида эришилган ҳақиқий фойда даражасининг пасайишига ҳам йўл қўйдилар. Ходимларнинг жами сони 11 мингдан кўпроқ бўлишига қарамай, объектларда атиги 557 киши кўп сменали режимда ишламоқда, юк кўтариш механизмларининг атиги 12 проценти икки сменали ва бор-йўғи 1 проценти уч сменали режимда ишлатилмоқда. Монтаж ва махсус қурилиш ишларининг техникавий даражасини оширишга оид тадбирларнинг самарадорлиги ҳали ҳам паст. Январь-август ойларида капитал маблағларнинг фақат 75 процентидан фойдаланилди, асосий фондларни ишга тушириш барбод этилди, учта ишлаб чиқариш объектидан йилнинг биринчи ярмида атиги биттаси фойдаланиш учун топширилди.

Президиум Ўзбекистон ССР Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлигининг коллегияси (П. К. Нўъмонов, В. К. Цуцкарев) зиммасига кўрсатиб ўтилган камчиликларни ва бошқа камчиликларни тугатиш, ўз қарамоғидаги корхона ва ташкилотларни бошқаришнинг иқтисодий усуллари сари КПСС Марказий Комитетининг 1987 йил июнь Пленуми талаблари асосида қатъиян бурилишни таъминлаш вазифасини юклади. Министрликка қарашли ташкилотларни ва умуман министрликни 1988 йилнинг 1 январидан бошлаб раҳбар органларнинг талабларига биноан тўла хўжалик ҳисобига ва ўзини-ўзи маблағ билан таъминлашга ўтишга тайёрлаш, планлаштириш ва материал-техника таъминотининг умумдавлат системасини қайта қуриш юзасидан белгиланган комплекс тадбирларни амалга ошириш учун коллегия ҳар бир аъзосининг роли ва масъулиятини кучайтириш зарур. Шу билан бирга қолоқ корхоналарга, монтаж ва махсус қурилиш ишларининг техникавий даражасини ошириш, материал ва ёқилғи-энергетика ресурсларини тежаш, ишлаб чиқаришнинг моддий базаси кенгайтирилишини таъминлаш ва меҳнат коллективларини социал-иқтисодий жиҳатдан барқарор ривожлантириш учун раҳбарлар ҳамда мутахассисларнинг шахсий масъулиятини оширишга катта эътибор бериш керак.

Президиум мажлисида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. П. Анишчев, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. П. Романовский қатнашдилар.

17 октябрь—республикамизда Коммунистик шанбалик куни

МЕҲНАТ БАЙРАМИГА ТАЙЁРГАРЛИК ҚАНДАЙ БОРЯПТИ?

Тошкентда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари А. С. Икромов раислигида Октябрнинг 70 йиллигига бағишланган Коммунистик шанбалик республика штабининг мажлиси бўлиб ўтди. Самарқанд область ва Тошкент шаҳар партия комитетларининг ахборотлари тингланди.

В. П. Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси, Октябрь революцияси номли тепловоз-ремонт заводи, «Қизил тонг» тикувчилик бирлашмаси, Андижондаги 162-қурилиш трести, «Хорезмоблагропромстрой» бирлашмаси коллективларининг 17 октябрь куни революция юбилейи шарафига шанбалик ўтказиш тўғрисидаги ташаббуси республикада астойдил маъқулланганлиги таъкидланди. Меҳнат коллективларида меҳнат байрамига фаол тайёргарлик бошланди. Тежалган хом ашё ва энергия ресурслари фондлари, комплектловчи деталлар запаслари ғамлаб қўйилмоқда.

Меҳнат коллективлари шу пайтгача қабул этган мажбуриятлар таҳлил қилиб кўрилса, «қизил шанбалик» куни 50 миллион сўмликдан кўпроқ саноат маҳсулотлари — тракторлар, прицеплар, экскаваторлар, пахта толаси, минерал ўғитлар, халққа аталган моллар ишлаб чиқарилиши маълум бўлди. Колхоз ва совхозларда шу куни 100 минг тоннага яқин пахта тайёрлаш мўлжалланмоқда.

Бироқ шанбаликка тайёргарлик кўриш ҳамма жойда ҳам тўла-тўкис авж олдирилган, деб бўлмайди. Баъзи корхоналарда ҳатто қилинадиган ишларнинг ҳажми ҳам белгиланмаган.

Ишнинг кўп сменали эканини эътиборга олиб, қилинадиган ишларга тайёргарлик кўриб қўйилмаган: 17 октябрь куни иш жойини бўшатиб берадиган ишчилар учун шундан аввалги ёки кейинги шанба кунларида меҳнат байрами вахтаси уюштириш зарур.

Шу куни бутун куч-ғайратни қолоқ участкаларда сарфлаш, шартномада белгиланган маҳсулотни етказиб беришга, корхоналарни қишга тайёрлашга алоҳида эътиборни қаратиш тавсия қилинди. Социалистик мусобақани кенг қулоч ёйдириш, Коммунистик шанбалик қандай ўтаётганлиги ва унинг якунларидан хабардор қилишни таъминлаш, унинг қатнашчиларини транспорт, овқат билан таъминлаш, уларга маданий хизмат кўрсатишни йўлга қўйиш партия ва касаба союз ташкилотларининг бурчидир.

Партия, жамоат ташкилотлари, хўжалик раҳбарлари меҳнат коллективларининг активлигидан, ижодий куч-қудратидан тўла-тўкис фойдаланишлари, ҳар бир меҳнатчига Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига бағишланган меҳнат байрамида зарбдорларча ишлаш имкониятини яратиб беришлари лозим.

(ЎзТАГ).

ТАШКИЛОТ КОМИТЕТИНИНГ МАЖЛИСИ

21 сентябрь куни Тошкентда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари С. У. Султонова раислигида Ўзбекистонда Украина ССР адабиёти ва санъати кунларига тайёргарлик ва уни ўтказиш республика ташкилот комитетининг мажлиси бўлди.

Ўзбекистон ССР Маданият министрлигининг белгиланган тадбирларни амалга ошириш тўғрисидаги ҳисоботи, шунингдек Жиззах, Самарқанд, Фарғона, Наманган, Бухоро, Навоий областлари ижроия комитетлари раҳбарларининг мазкур областларда шу дўстлик байрамига тайёргарликнинг бориши тўғрисидаги ахбороти тингланди. Мажлисда республикада Украина адабиёти ва санъати кунларига тайёргарлик ва уни ўтказиш билан боғлиқ бўлган бошқа масалалар ҳам кўриб чиқилди.

(ЎзТАГ).

ФИНЛЯНДИЯ РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ МАУНО КОЙВИСТОНИНГ СССРГА ҚИЛАДИГАН РАСМИЙ ВИЗИТИ ТЎҒРИСИДА

Финляндия Республикасининг Президенти Мауно Койвисто Совет раҳбариятининг таклифига биноан шу йил октябрь ойининг биринчи ярмида расмий визит билан Совет Иттифоқига келади.

Область Советларининг сессиялари

Халқ депутатлари Андижон область Советининг 19 сентябрда бўлиб ўтган сессиясида КПСС XXVII съезди қарорлари асосида соғлиқни сақлашни янада ривожлантириш ва медицина-санитария ёрдамини яхшилаш борасида Андижон области совет, хўжалик органлари ва медицина муассасаларининг вазифалари муҳокама қилинди.

Сессия қатнашчилари халқ депутатлари область Совети ижроия комитетининг сайловчилар наказларини бажариш ҳамда аввалги сессияларда айтилган таклифлар ва танқидий мулоҳазаларни амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисидаги ахборотни ҳам тингладилар.

* * *

Халқ депутатлари Сирдарё область Советининг 19 сентябрда бўлиб ўтган сессиясида КПСС XXVII съезди қарорлари асосида область қишлоқ меҳнаткашларининг уй-жой-маиший ва маданий турмуш шароитларининг аҳволи ва уларни яхшилаш тадбирлари тўғрисидаги масала кўриб чиқилди. Область ижроия комитетининг раиси И. У. Кўчқоров доклад қилди.

Депутатлар сайловчиларнинг наказларини бажариш юзасидан тадбирлар планини ҳам қабул қилдилар.

Сессияда Сирдарё область партия комитетининг биринчи секретари А. Ф. Клепиков нутқ сўзлади.

* * *

19 сентябрь куни халқ депутатлари Қашқадарё область Советининг сессияси бўлиб ўтди. Сессия қатнашчилари КПСС XXVII съезди талаблари асосида областда ер ҳақидаги қонунларнинг бажарилиши масаласини муҳокама қилдилар.

Сессияда гражданларнинг шахсий ёрдамчи хўжаликларида қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш тадбирлари ҳам кўриб чиқилди.

* * *

Халқ депутатлари Навоий область Советининг 19 сентябрда бўлиб ўтган сессиясида область савдо корхоналари фаолиятини қайта қуришнинг аҳволи ва бу борада маҳаллий Советлар кўраётган чора-тадбирлар тўғрисидаги масала кўриб чиқилди.

Сессия қатнашчилари социалистик қонунчилик ва ҳуқуқ-тартиботни янада мустаҳкамлаш, гражданларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини муҳофаза қилишни кучайтириш, социалистик мулкнинг сақланишини таъминлаш юзасидан халқ депутатлари область Совети ва ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларининг вазифаларини ҳам муҳокама қилдилар.

(ЎзТАГ).

Актив йиғилиши

Термизда Сурхондарё область партия-хўжалик активининг йиғилиши бўлди. КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг ўн иккинчи беш йилликда ва 2000 йилгача бўлган даврда СССРда аҳоли сиҳат-саломатлигини муҳофаза қилишни ривожлантириш ва соғлиқни сақлаш системасини қайта қуришнинг асосий йўналишлари лойиҳаси талаблари асосида область соғлиқни сақлаш системасининг биринчи галдаги вазифалари масаласи муҳокама қилинди. Сурхондарё область партия комитетининг биринчи секретари С. Мамарасулов доклад қилди.

(ЎзТАГ).

АБДУЛЛА ҚАҲҲОР ТУҒИЛГАН КУННИНГ 80 ЙИЛЛИГИГА

АТОҚЛИ СЎЗ САНЪАТКОРИ

АДАБИЁТИМИЗ ФАХРИ

Абдулла Қаҳҳор — халқимизнинг фахри-ифтихори бўлиб қолган адиблардан. У Ҳамза, Абдулла Қодирийлар изидан бориб, Ойбек, Ғафур Ғулом, Ҳамид Олимжон сингари сафдошлари ёнида туриб адабиётимиз хазинасини кўп нодир, ўлмас асарлар билан бойитди, унинг довруғини Иттифоқ, жаҳон миқёсига кўтаришда катта хизмат қилди. Сафдошлари каби у ҳам кўп қиррали санъаткор эди — хилма-хил жанрларда ижод этди, ёшлигида шеърлар ҳам ёзди. У моҳир драматург — «Шоҳи сўзана», «Оғриқ тишлар», «Тобутдан товуш», «Аяжонларим»дек баркамол комедиялар автори; моҳир романнавис — «Сароб» ва «Қўшчинор чироқлари» муаллифи; адибнинг «Сароб» романи ижтимоий-бадиий қиммати жиҳатидан «Ўтган кунлар», «Қутлуғ қон» асарлари қаторида туради; донгдор қиссанавис — «Олтин юлдуз», «Синчалак», «Ўтмишдан эртаклар» каби хрестоматик повестлар унинг қаламига мансуб. «Шоҳи сўзана» билан «Синчалак» фақат ўзбек адабиётининг эмас, кўпмиллатли совет адабиётининг улкан ютуғи сифатида эътироф этилган, Иттифоқимизнинг, жаҳоннинг бир талай халқлари тилларига таржима қилинган. У — етук, забардаст танқидчи, оташин публицист, унинг марказий матбуотда, республикамизда эълон қилинган кўплаб адабий-танқидий ҳамда публицистик мақолалари бамисоли момақалдироқдек бутун жамоатчиликни ўзига қаратган, ларзага солган, маънавий ҳаётимизда муҳим ҳодиса бўлган...

Қисқаси, Абдулла Қаҳҳор қайси адабий тур — жанрда қалам тебратмасин, барчасида ўша тур—жанрнинг етук, баркамол намуналарини ярата олди. Шундай бўлса-да, Абдулла Қаҳҳор биринчи галда ҳикоянавис, у ҳаммадан кўра ҳикоя жанрида кўпроқ шуҳрат қозонди. Ёзувчи кўпинча ҳазил қилиб: «Менинг асосий ҳунарим — ҳикоянавислик», дер эди. Ўзбек ҳикоячилигининг ривожида Абдулла Қаҳҳорнинг роли, улуши ниҳоятда катта. Ўзбек совет адабиётида реалистик ҳикоя жанрининг шаклланиши ва ривожи, аввало шу ижодкорнинг номи билан боғлиқ. Адиб ҳикоячилигимизни жаҳон новеллистикаси даражасига кўтарди, ҳикоячиликда ўзига хос, бетакрор мактаб яратди. «Абдулла Қаҳҳорнинг шундай ҳикоялари борки, уларни жаҳон новеллистик адабиётининг энг яхши намуналари билан бир қаторга қўйиш мумкин», деб ёзган эди таниқли рус адабиётшуноси Вера Смирнова. Бунда у ёзувчининг «Анор», «Бемор», «Ўғри», «Асрор бобо», «Минг бир жон», «Даҳшат», «Адабиёт муаллими», «Тўйда аза» сингари ҳикояларини назарда тутган.

В. И. Лениннинг Лев Толстой ҳақидаги мақолаларида ҳар қандай санъаткорга баҳо бериш учун мезон бўла оладиган қимматли фикр бор: биринчидан, қаршимизда турган адиб ҳақиқатан ҳам улкан санъаткор экан, у асарларида ўзи яшаган даврнинг муҳим, етакчи томонларини акс эттирган бўлиши лозим; иккинчидан, унинг қолдирган меросида ўтмишга айланмай, келажакка мансуб нарсалар бўлади. Абдулла Қаҳҳор улкан санъаткор сифатида ўзи яшаб ижод этган 30—60 йиллар халқ ҳаётининг бир қанча етакчи жиҳатларини, ўткир муаммо, зиддиятларини ҳаққоний, юксак маҳорат билан акс эттирди. Шуниси диққатга сазоворки, адибнинг давр садоларига акс садо тарзида ҳозиржавоблик билан битилган, долзарб масалаларни дадил кўтариб чиққан энг яхши асарларида ҳозирги покланиш, қайта қуриш дамлари учун зарур, аҳамиятли жиҳатлар кўп.

Абдулла Қаҳҳор фақат пурмаъно, етук асарлари эмас, ўзининг шахсий инсоний фазилатлари, гражданлик шижоати билан ҳам кўпчиликка ибрат. У имон-эътиқоди бутун, ҳалол, ўзига ҳам, ўзгаларга ҳам ўта талабчан, камчиликларга, қабоҳатларга нисбатан муросасиз, социал адолат учун фаол курашчи, ҳақиқатгўй одам эди. Адиб ҳам ўзининг ўткир, ҳаққоний асарлари, ҳам шахсий ибрати, амалий фаолияти билан жамиятни маънавий жиҳатдан бугунги инқилобий ўзгаришларга тайёрлашда муносиб ҳисса қўшди.

У чин маънода ҳозирги куннинг одами, шу кунларнинг адиби. Унинг ҳамиша сўзи билан иши бир, шахсияти, ҳаётда тутган позицияси, орзу-интилишлари, турмуш тарзи билан ижоди — асарлари, образлари орқали илгари сурган ғоялари ҳайратда қолар даражада бир-бирига мос.

У мустақил, ҳур фикрли, аҳдида қатъий одам эди, унинг ҳар бир масалада ўз фикри бўлар, фикрлашни ёқтирар, ўзгалардаги худди шундай хислатни бениҳоя қадрлар, тобелик, мутелик, ялтоқлик, итоаткорликни жинидан баттар ёмон кўрар, буни инсон боласи, бутун бир жамият камолоти йўлидаги офат санарди.

Қарангки, ёзувчининг илк муваффақиятли чиққан асари — «Бошсиз одам», унда мустақил фикрлашдан маҳрум, муте бир кимсанинг сатирик характери яратилган. Шундан кейин ёзувчи бу тоифа иродасиз одамлар образига такрор-такрор мурожаат этади ва ҳар гал бу ижтимоий иллатнинг қандайдир янги бир қиррасини очади. «Сароб»даги фақат ота-она изни, ақли билан иш кўрадиган Сорахон, «Майиз емаган хотин» ҳикоясидаги фоҳиша хотинни дунёдаги энг покдомон аёл санаб юрган анқов, вайсақи Мулла Норқўзи, «Адабиёт муаллими»даги ўзининг билимсизлигини олди-қочди, илмийнамо мулоҳазалар билан ниқоблашга тиришадиган Боқижон, «Синчалак»даги шахсий манфаати йўлида ҳар мақомга йўрғалайдиган, нуқул катта олдида «лаббай» деб турадиган Эшон, «Муҳаббат»даги тақдирнинг қўлида ўйинчоқ Марғуба — буларнинг барчаси «бошсиз одам»лар сифатида истеҳзоли, қаҳрли кулги остига олинган.

Ёзувчи бу билан чекланмайди, мутелик, кўр-кўрона итоаткорлик, қуллик психологияси манбалари, унинг фожиали оқибатлари устида астойдил бош қотиради; ўтмиш ҳақидаги туркум ҳикоялари, «Ўтмишдан эртаклар» қиссасида иккиёқлама зулм, йўқчилик, ўлкада авж олган жаҳолат туфайли оми, муте, итоаткор бўлиб қолган Қобил бобо, Туробжон, Бабар каби шахслар образи аслида адибнинг катта дард, афсус-надомат билан йўғрилган ўй-мушоҳадалари маҳсулидир. Ёзувчи мутелик, итоаткорлик психологиясини фақат миллий фожиа эмас, умуминсоний драма даражасига кўтаришга интилади. Чунончи «Сароб» романи қаҳрамони Саидий бора-бора ўз тақдири жиловини ҳаётнинг терс оқими ихтиёрига, маккор ва хавфли кимсалар қўлига тутқазиб қўйгани учун ҳам ҳалокат чоҳи томон юз тубан кетади; «Қўшчинор чироқлари»даги Сидиқжонда фаол онг, мустақиллик етишмагани учун ҳам кўп сарсон-саргардонликларни бошидан кечиради.

Ёзувчи ижодида бу мавзу — муаммонинг кенг ўрин тутиши тасодифий эмас, мутелик, кўр-кўрона ижрочилик шахсга сиғиниш йилларида, турғунлик идеологияси ва психологияси кенг ёйилган кейинги ўн йилликларда хавфли оғу сифатида ижтимоий-маънавий тараққиётимизга катта зиён етказди. Қаҳҳор «хушёр реалист» сифатида шу хатарни сезди ва у ҳақда тинимсиз бонг урди.

Фақат бугина эмас, виждони ҳамиша уйғоқ адиб республикамизда 50-йиллар охири, 60-йиллари авж ола бошлаган қатор салбий ҳодисаларни — ҳар хил кўринишдаги маънавий айнишлар — ичкиликбозлик, кўзбўямачилик, дабдабабозлик, шуҳратпарастлик, порахўрлик, бефарқлик каби иллатларни, пахта далаларида одамларнинг қийналаётгани, аёлларнинг майиб бўлаётгани, болаларнинг пачоқ бўлиб ўсаётгани — шу каби муаммоларни биринчилардан бўлиб кўрган, публицистик мақолаларида бу ҳақда бор овоз билан гапирган, «Синчалак», «Тўйда аза», «Тобутдан товуш», «Зилзила» асарларида уларга ўз муносабатини билдирган эди.

Абдулла Қаҳҳор улкан реалист санъаткор сифатида фақат ҳаётдаги салбий ҳодисаларни, тараққиётимиз йўлидаги ғовларнигина кўриб қолмай, асарларида воқелигимиздаги, одамлар турмуши ва онгидаги буюк инқилобий ўзгаришларни, давр юкини елкасида тутган забардаст шахсларни зўр илҳом, маҳорат билан акс эттирди, халқимизнинг энг яхши фазилатларини, халқ руҳиятини ўзида ташийдиган ёрқин ижобий қаҳрамонлар образи галереясини яратди. Унинг ижобий қаҳрамонлари дилга яқин, орзу-идеалларига мос, аввало мустақил фикрлайдиган, бир сўзли, инсонлик шаъни, ғururини юксак қадрлайдиган, ақлли, шижоатли одамлардир. Илк ҳикояларидан бири «Кўр кўзнинг очилиши»даги Аҳмад полвондан тортиб, ўнлаб ҳикоя, очерк, қисса, роман ва комедияларида қад кўтарган Асрор бобо, Аҳмаджон, Собирахон, Деҳқонбой, Ҳафиза, Мастура, Саида, Унсиной, Анвар, Муҳайё каби бадиий образлар худди тирик одамлар, ҳаёт қаҳрамонлари каби халқнинг ифтихорига айланган. Хусусан, Асрор бобо билан Саида адабиётимизда муайян босқични ташкил этувчи, халқимизнинг савия-камолотидан далолат берувчи адабий қаҳрамонлардир.

Адабиёт — сўз санъати. Кейинги йилларда, негадир, унинг шу бош хусусиятига менсимай қараш хийла кучайди, сўзнинг қадри тушиб кета бошлади. Бу ҳол инсоният яратган етти мўъжизанинг бири, балким, биринчиси саналмиш адабиёт учун жиддий заволдир. Улкан сўз усталари, жумладан, Абдулла Қаҳҳор ибрати, тажрибаси ва сабоқлари шу хатарли жараён йўлига тўсиқ бўла олади. Қаҳҳор асарлари теварагида кўп баҳс-мунозаралар бўлган, хилма-хил фикрлар айтилган, аммо унинг сўз устаси, заргари эканига ҳеч ким шубҳа билдиргани йўқ. У чиндан ҳам сўзни санъат даражасига кўтарган, асарлари, таржималари орқали она тилимизнинг бойлигини, нафосати, қудратини, инсон кўнглида кечадиган ҳар қандай нозик туйғу, фикрларни ифодалашга қодир эканини неча бор намойиш этган. Унинг катта-кичик асарлари, ён дафтаридаги қайдларини ўқиб кўринг, ҳар бир жумла бамисоли ёмби, бадиий ихтиро, афоризмга, мақолга айланиб кетган гап-сўзлари сон-саноқсиз.

Адабиёт дунёдаги энг машаққатли ҳунар, унинг «қора меҳнати»га дош бера оладиган одамгина бу соҳага қўл ургани маъқул, дерди у. Адибнинг ижодий лабораторияси, қўлёзмалари устида ишлаш усули билан танишганда бу одамнинг меҳнатсеварлиги, бардошига қойил қоласиз, ихчам ҳикоядан тортиб, романга қадар ҳар бир жумла устида қанчалар бош қотирган, ҳар бир саҳифани 10—15 ҳатто 20 марта қайта кўчириб ёзган.

Халқимиз ўзининг социалистик маданияти, адабиёти дарғалари қаторида Абдулла Қаҳҳордек сўз устаси, санъаткори борлиги, энг мураккаб, мушкул дамларда ҳам имон-эътиқодига содиқ қолган, ҳамиша партиявий, ҳақ сўзини мардона туриб айтган, социал адолат, адабиётимизнинг ғоявий софлиги, бадиий юксаклиги учун бетиним муросасиз кураш олиб борган асл ўғлони билан доимо фахрланади.

Умарали НОРМАТОВ,
филология фанлари доктори, профессор.

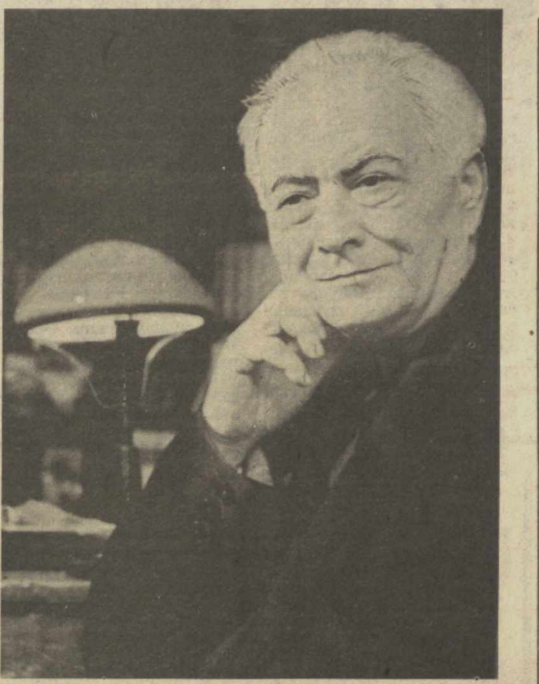

У ШУНДАЙ ИНСОН ВА АДИБ ЭДИ

Қаҳҳор асарларини ўқир эканман, унда акс эттирилган ҳақиқат замирида қадрдон юртини жон-дили билан севган ёзувчининг катта маҳоратини ҳис қиламан. Саҳифаларда ҳақиқий истеъдод чақнаб турган шу ажойиб китобларни варақлар эканман, асар қаҳрамонлари, оддий ва янги кишилар муаллифга жуда яқин, азиз эканлигини, бу кишиларни ҳеч қандай куч орқага — қора ўтмишга қайтара олмаслигини сезаман.

Ёзувчи сифатида Абдулла Қаҳҳорнинг номи Совет Шарқи республикалари адибларининг олдинги сафида туради.

Николай ТИХОНОВ.

* * *

Баъзи пьесаларни қўлга олар экансан, унинг дастлабки саҳифалариданоқ автор бутун кучини сарфлаб театрнинг қудратли санъатига ошкора суяниб, аниқ мақсад билан томошабинни қизиқтиришга уринаётганини аниқ кўриб турасан. Бироқ шундай нодир муаллифлар бўладики, улар томошабинга ёқай деб ўлиб-тирилмайдилар ҳам, ҳеч нарсага умид боғламайдилар ҳам, уларнинг пьесалари бамисоли қўшиқдек ўзи қуюлиб келаверади.

Менинг фикримча, Совет Ўзбекистонининг бугунги ҳаётидан «Янги ер» комедиясини ёзган Абдулла Қаҳҳор ана шу кейинги типдаги авторлар сирасидан ҳисобланади.

Николай ПОГОДИН.

* * *

Менга Қаҳҳорнинг барча хислатлари — унинг шахси, феъл-атвори, ўзига ва ўзгаларга нисбатан талабчанлиги, иқтидорининг ўзига хос хусусиятлари — лирик ва айни замонда истеҳзога мойиллиги ёқарди. Яна, шак-шубҳасиз, унинг инсоний ва ёзувчилик жасорати, яъни, унинг тасвирлаш учун қандай ҳаётий материални танлаб олиши, шу материал асосида қандай мавзуларни кўтариши ва уни қай тарзда ёритиши менга ёқарди.

Абдулла Қаҳҳор ҳақиқий инсон эди. У ўзидан кейин адабиётда ҳақиқий китоблар қолдирди.

Константин СИМОНОВ.

* * *

Дунёда ном кўп. Уларнинг кўплари ё қулоққа чалинмайди, ёҳуд кишининг хотирасида узоқ вақт из қолдирмай, шамолдай ўтиб кетади.

Аммо улкан ном сенинг фикр-ўйингни ўзига жалб қилиб олади, ҳис-туйғунгни уйғотади ва қалбингдан ўзига муносиб ўрин эгаллайди. Дунёда ҳеч кимнинг номи ўз-ўзидан чиқмайди. Ном чиқармоқ игна билан қудуқ қазишдан енгил эмас. Тер тўкиб қозонилган номнинг илдизи чуқур бўлади, шохи осмонга етади. Шундай кўркам номдорларнинг бири дўстим Абдулла Қаҳҳордир.

Берди КЕРБОБОЕВ.

Абдулла Қаҳҳор ҳаёти ва ижоди ёзувчининг жонажон халқи ҳаёти билан чамбарчас алоқада бўлиши унинг асарларига чуқур мазмун ва поэтик эмоционаллик бахш этади, деган оддий ҳақиқатнинг ёрқин далилидир.

Дўстимиз, ҳақиқий ва улкан ёзувчи, бизнинг озарбайжонча айтганда, «Абдулла муаллим» ўз халқига, унинг бой тарихига, маданиятига бутун қалби билан пайвастадир.

У ўзбек халқининг энг яхши анъаналарини, беғубор, катта қалби тиниқлигини ўз қони ва жонига сингдирган, жо этган. Бундай тиниқлик ва буюкликни мен унинг «Синчалак», «Шоҳи сўзана» ва бошқа асарларида пайқадим.

Абдулла Қаҳҳор ижоди озарбайжонликлар учун ҳам азиз ва қадрлидир.

Мирзо ИБРОҲИМОВ.

* * *

Агар мамлакатимизнинг бу улкан адиби билан шахсий таниш бўлсангиз камтарлигига ғоят қойил қоласиз. Мен шу камтарликда чуқур реалистик адибга хос бўлган ажойиб фазилатларни кўраман.

Ғабит МУСРЕПОВ.

* * *

Ўлим тўғрисида кулгили қилиб ёзиш жуда қийин гап, бу фақат Чеховнинг, французларнинг қўлидан келган эди. Бизда ҳозир бунинг уддасидан чиқадиганлар кам. А. Қаҳҳор эса, бунинг уддасидан чиққан. Кичик ҳикояда чийқадай туюлган воқеа унинг қалами туфайли ҳаётнинг барча жонли ранглари билан товланиб кўринади.

Леонид ЛЕНЧ.

СУРАТДА: Дўстлар даврасида. (чапдан ўнгга) Биринчи қаторда: Сергей Бородин, Зулфия, Абдулла Қаҳҳор, Ойбек, Ғафур Ғулом. **Иккинчи қаторда:** Миртемир, Ҳомил Ёқубов, Вячеслав Костиря, Собир Абдулла, Андрей Иванов, Жуманиёз Шарипов.

С. Маҳкамов фотолари.

Ёзувчи шарафига

В. И. Ленин номидаги Меҳнат Қизил Байроқ орденли Тошкент Давлат университети республика Ёзувчилар союзи билан ҳамкорликда Ўзбекистон ССР халқ ёзувчиси Абдулла Қаҳҳор туғилган куннинг 80 йиллигига бағишлаб илмий-назарий конференция ўтказди.

Университет маданият саройида атоқли ёзувчи ҳаёти ва ижодига бағишланган ижодий кеча бўлди. Унда Беруний мукофоти лауреати, адабиётшунос Озод Шарафиддинов Абдулла Қаҳҳор ҳақида, унинг адабиётимизда тутган ўрни, маҳорати, анъаналари, сабоқлари тўғрисида сўзлади. Саид Аҳмад, Пиримқул Қодиров, Эркин Воҳидов, Абдулла Орипов, Гулчеҳра Нуруллаева, Ўткир Ҳошимов, Неъмат Аминов ва бошқа ёзувчилар устоз адиб ҳақидаги сўзлари, хотиралари билан ўртоқлашдилар.

Ўзбек совет адабиёти, адабиёт назарияси ва СССР халқлари адабиёти, таржима назарияси ва публицистика, ўзбек тилшунослиги ва методика секцияларида Абдулла Қаҳҳор ижодининг турли қирраларини тадқиқ қилувчи докладлар тингланди. Конференция меҳмонлари У. Норматов, О. Тоғаев, Б. Имомов, Ғ. Саломов, Ш. Раҳматуллаев, И. Кўчқортоев, М. Аминова каби олимларнинг чиқишларини, докладларини қизиқиш билан кутиб олдилар.

МИНГ БИР ЖОН

Саид АҲМАД, Ўзбекистон ССР халқ ёзувчиси.

Эмас осон бу майдон ичра турмоқ.

А. НАВОИЙ.

Жаҳон ҳикоячилигининг бетакрор усталаридан бири Антон Чехов инсоннинг қиёфаси ҳам, либоси ҳам, қалби ҳам чиройли бўлиши керак, — деган. Назаримда, Чехов шу сўзлар билан бўлғуси садоқатли шогирди Абдулла Қаҳҳорнинг суратини чизиб кетгандек эди.

Абдулла Қаҳҳор чинакамига чиройли олам эди. Унинг қалбида инсонга, табиатга, жамики мавжудотга буюк муҳаббат жўш уриб турарди. Қўшиқ тинглаганда сел бўлиб тебранарди. Адабиётимизда пайдо бўлган яхши китобларни қўлига олганда юзлари нурланиб кетарди. Фандаги ҳар бир ютуқ уни ҳаяжонга соларди. Эсимда, Гагарин фазога учган куни ёзувчилар боғидаги кекса чинор тагида кўпчиликка ош тортган эди. Ва, шунда у «бу инсон заковатининг беқиёс ғалабаси», деган иборани биринчи бўлиб айтган эди.

Олтмиш еттинчи йилнинг эрта кузида Фарғонада Абдулла Қаҳҳорнинг олтмиш йиллигига бағишланган адабий кеча бўлди. Ўша пайтда адабиётимизга эндигина кириб келган Эркин Воҳидов билан Абдулла Орипов шеър ўқиди. Шунда яхшилик кўзига қўша кўринадиган Абдулла ака бу икки ёш шоирнинг шеърларидан завқланиб кетиб, уларни дилдан табриклади.

Беқиёс рассом Ўрол Тансиқбоев яратган манзаралар олдида узоқ хаёлларга толарди. Фарғона аскиячилари қатнашган davраларда мириқиб, яйраб куларди. У жуда чиройли куларди. Юзлари, кўзлари кулиб турарди.

Абдулла Қаҳҳор инсонни бебурд қиладиган, обрўсини тўкадиган, қадр-қимматини ерга урадиган жамики нарсалардан ҳазар қиларди. Билибми, билмайми хиёнат қилиб қўйган, дўстига ёмонликни раво кўрган кишиларни ҳеч қачон кечирмасди.

У ниҳоятда жасоратли одам эди.

Эллик саккизинчи йили союзимизда «Бўрондан кучли» деган бир роман номигагина муҳокама қилинмоқчи бўлди. Шунда авторнинг баланд лавозимдаги киши бўлишига қарамай Абдулла Қаҳҳор асарнинг хомлигини очиқ айтганди. Асар ланж, дам емаган ошга ўхшайди, еган одамнинг қорнини оғритади, деди. Ўшанда бир ёзувчи: асарнинг нуқсони ҳам ўзига ярашиб турибди, деди. Бошқа бир ёзувчи дўстимиз «Асар хом бўлса бордир, аммо тагига иккитагина тараша ёқиб дамини етказвориш мумкин» деди.

Абдулла Қаҳҳор раҳбар автор олдида ялтоқланаётган дўстларимиздан ниҳоятда ранжиган эди.

Муҳокамада айтган кичкинагина ҳақиқати учун Абдулла Қаҳҳор узоқ вақт тазйиқ остида қолди.

Худди ўша пайтда Абдулла Қаҳҳор машҳур «Синчалак» қиссасини ёзиб тамомлаган, нашриёт уни босиб чиқаришга тайёрлаётган эди. Ўзбек адабиёти ва санъати ўн кунлигига «Синчалак»ни олиб бормаслик ҳаракатига тушишди. Қисса нашриётдан қайтариб олиб келиниб муҳокамага қўйилди. Турли баҳоналар, китобдан нуқсон топишга уринишлар беҳуда кетди. Атоқли совет ёзувчиси Константин Симонов аллақачон қиссани таржима қилиб «Знамя» журналида эълон қила бошлаган эди.

Декада кунларида «Бўрондан кучли» танқидга учради. Машҳур ёзувчи Мухтор Авезов бу романни ҳали поёнига етмаган, якунланмаган хом асар, деб атади. Москва ёзувчилари «Синчалак»ка жуда юқори баҳо бердилар. Орадан сал фурсат ўтиб, «Синчалак» «Роман-газета»да бир неча миллион нусхада босилиб чиқди. Бу қисса Абдулла Қаҳҳорга катта шуҳрат келтирди.

Олтмишинчи йилларнинг бошларида Абдулла Қаҳҳор «Тобутдан товуш» деган сатирик драма ёзди. Ҳаётимизда авж олиб кетган порахўрликни фош қилувчи бу асар то саҳнага чиққунча турли ғийбатлар, миш-мишлар бошланди. Ниҳоят бир қанча жойига тиғ тегиб асар саҳнага чиқди. Томошабин уни қувонч билан кутиб олди. Аммо баъзилар «порахўрлик ҳаётимизга типик эмас», деб даъво қилдилар. Асарнинг номини «Сўнгги нусхалар» деб ўзгартиришни талаб қилдилар. Ва ниҳоят, ниятларига етдилар.

Қўқон драма театри ҳам бу асарни саҳнага қўйди. Театр коллективи юқоридагиларнинг тазйиқи билан асар кучини сусайтирадиган йўл топди. Яъни бир одам томошадан олдин саҳнага чиқиб: «Бугунги кўрсатадиган томошамизда бўладиган воқеалар ҳозир ҳаётимизда йўқ. Жуда узоқ замонларда бўлиб ўтган воқеадир», дейди. Ана шундан кейин томоша бошланади.

Яқинда, орадан йигирма йил ўтиб, «Тобутдан товуш» республика Сатира театрида саҳна юзини кўрди.

Ошкоралик, қайта қуриш даври билан бу асарнинг ҳамоҳанглигини кўриб, адиб талантига, даҳосига тан бердик. Бу асар худди шу бугун ёзилгандек, ҳали сиёҳи қуримагандек бўлиб туюлди.

«Порахўрлик ҳаётимизга типик эмас» деганларнинг қанча-қанчаси пора билан қўлга тушиб жазоланиб кетди.

Устозимизга ноҳақ жабрлар қилган раҳбар-ёзувчи эл-юрт олдида юзи қора бўлиб, шон-шавкатидан айрилиб, тарихдан номи ўчди. Абдулла Қаҳҳорни эса бугун халқимиз меҳр билан эъзозламоқда.

Эллик тўққизинчи йилнинг январи эди. Адабиёт ва санъат нашриётида бир группа ёзувчилар тўпланишиб турган эдик. Ўша куни Абдулла Қодирийнинг узоқ вақтдан бери босилмаган «Ўтган кунлар» романининг янги нашрини олиб келишмоқчи эди. Ҳаммамиз шу китобдан биттадан олишни ният қилиб техредакторни кутардик. Шу пайт Абдулла Қаҳҳор келиб қолди. Тўпланганларни кўриб, нима гап, деб сўради. Мен унга «Ўтган кунлар»ни олиб келишади, шуни кутяпмиз, дедим. Шунда у: «Кўрдингизми, чинакам ёзувчини тупроққа кўмиб бўлмайди, у албатта гўрини тешиб чиқади» деб айтди.

Унинг шу гапларини ўзига қиёс қилиб айтса арзийди. Мана бугун у сафимизда турибди. Асарлари халқимизнинг муқаддас мулки бўлиб яшаяпти. Ўз халқининг шаънини улуғлаган кишилар тақдири шундай бўларкан. Мен бунга амин бўлдим.

Абдулла Қаҳҳор ёшларнинг ғамхўр, меҳрибон устози ва том маънодаги тарбиячиси эди. Бугунги кунда муваффақият билан қалам тебратаётган Одил Ёқубов, Пиримқул Қодиров, Ўлмас Умарбеков, Эркин Воҳидов, Абдулла Орипов, Учқун Назаров, Худойберди Тўхтабоев, Шукур Холмирзаев, Ўткир Ҳошимов сингари кўплаб ёзувчилар, адабиётчилар устод Абдулла Қаҳҳорнинг меҳридан, панд-насиҳатларидан баҳраманд бўлганлар. Уларнинг ҳар бири тўғрисида устоднинг алоҳида-алоҳида фикри бор эди.

Абдулла Орипов шеърларини ўқиганда, чўлда туғилган бу болада шунчалик эҳтирос, шунчалик қудрат қайдан пайдо бўлдийкин, деса, Шукур Холмирзаев ҳикояларини ўқиганда, бу бола ёзган саҳифалардан тоғу тошларнинг қайноқ нафаси уфуриб, майин шабадаси эсиб турганга ўхшайди, дерди.

Неъмат Аминовнинг энди бир-икки ҳикояси эълон қилинган, аммо ўзи устоз кўрмаган эди. Унинг ҳажвларини ўқиганда; бу боланинг кўзи ўткир, қулоғи ҳамма гапни эшитар экан, ҳикояларида ҳатто Минораи калон ҳам кулиб турганга ўхшайди, деган эди.

Яхши ижод қилиб келаётган ёшларнинг бепарволигини, йўл қўйган хатоларини сира кечирмасди. Қаттиқ, сира эсидан чиқмайдиган аччиқ танбеҳлар берарди. Шунинг учун ҳам қўлига қалам олган ҳар бир ёш ижодкор «шу ёзганларимга домланинг кўзи тушиб қолса таънага қолмай», деб мумкин қадар жиддий ишлашга мажбур бўларди. У доим ёшларга: адабиёт кўнгил ҳуши эмас, адабиёт касб эмас, адабиёт ниҳоятда нозик ҳунар, деб таълим берарди. Яна у: ёзувчи жуда катта машаққатлар билан ўқувчи орттиради, у биргина хом асари билан ҳамма ўқувчисини бирданига йўқотиб қўйиши мумкин, шунга эҳтиёт бўлиш керак, деб тайинларди.

Абдулла Қаҳҳор ҳеч қачон шошиб ёзмасди. Узоқ ўйларди, узоқ ёзарди. Ёзганини қайта-қайта кўчириб, ўзгартишлар киритаверарди.

Эллик саккизинчи йилда устод менга бир қўлёзмасини совға қилган эди. У ҳеч қачон қоралама қўлёзмасини сақламасди. Нимадир бўлиб «Большевиклар» деган ҳикояси сақланиб қолган экан. Уни менга берган. Ана шу қўлёзма менинг ўқиш китобим бўлиб қолган. Кичкинагина ҳикоянинг ҳар бир саҳифаси уч мартадан йигирма икки мартагача кўчирилган. Ҳаммаси бўлиб беш саҳифали ҳикояга юз эллик саҳифа қоғоз қораланган.

Ана шунинг учун устоз ёзган асарларидан бирон вергулни олиб ташлаб бўлмайди. Бирон сўзни ўзгартириб бўлмайди. У ҳар бир сўзни заргардек эринмай, ҳафсала билан меъёрига етказарди. Ўзининг иқрор бўлишига кўра, ҳикоя битгандан кейин асосий иш бошланар экан. У ёзганларини қисқартириш учун бор кучини сарфлар экан. То ҳикоя бир зарб билан, бир оҳанг билан ўқилмагунча жумлаларининг олдиндан охиригача, охиридан олдингача ўқиб таҳрир қилаверар экан.

Ана шундай жуда катта меҳнат билан ёзилган ҳикояни нашр қилишга ҳам шошмасди. Ташлаб қўйиб бирон ой ўтгандан кейин яна бир кўздан ўтказиб, баъзи жойларига қалам уриб, кейин редакцияга олиб борарди. У бизга ҳам, шошилманглар, укалар, шошилманглар, шошган ўрдак ҳам боши билан, ҳам думи билан сузади, сиз ўрдак эмассиз-ку, деярди.

Эллик еттинчи йилнинг эрта кузида ёзувчилар боғида дам олаётган эдим. Абдулла ака ўша кезлари «Синчалак» устида ишларди. Ҳар куни олдига кирганимда стол устида қиссанинг саксонинчими, тўқсонинчими (ҳозир эсимда йўқ) саҳифаси турарди. Қачон кирмай ўша саҳифага кўзим тушаверарди. Чой томиб, чанг ўтириб, офтоб тушиб саҳифа кирланиб кетардию Абдулла ака ҳар куни уни янгитдан оқ қоғозга кўчириб қўярди. Мен у кишидан: мунча энди, тез-тез ёзиб ташлайвермайсизми, деганимда, бунақа ишни сиз қиласиз, мен тез ёзолмайман, умуман, тез ёзадиганларни унча хуш кўрмайман ҳам деганди.

Бир куни домладан:

— Нега қўлёзмаларингизни сақламайсиз? —деб сўрадим.

Абдулла ака ўзига хос маъноли бир илжайдию нима дейишини билмай туриб қолди.

— Иложи йўқ. Бир ҳикояга икки, уч юз саҳифа сарфласам, бир қиссага минглаб саҳифа сарфласам, шунча қоғозни қаерда сақлайман. Уйимда нечта хона бўлса фақат қўлёзма билан тўлиб кетади-ку. Қаерда ётиб, қаерда ёзаман.

Олтмиш саккизинчи йилнинг март ойлари бўлса керак, Абдулла ака бетоб эди, кўргани шаҳардаги уйига бордим. Аҳволи анча дуруст экан. Суҳбат орасида сўрадим:

— Бирон нима ёзяпсизми, домла?

— Ёзяпман. Ёмон қисса ёзяпман.

— Ёмон бўлса нега ёзасиз? —дея ажабланиб сўрадим.

— Ёзувчилигим тамом бўпти. Илгарилари ёзганларимни обдон қисқартирардим. Энди қисқартириш қаёқда, ҳар ўқиганимда гап қўшяпман. Эзма бўлиб қопман шекилли. Эзмалик —адабиётнинг офати!

Устоз адибнинг машҳур «Минг бир жон» ҳикоясида шундай сўзлар бор: «Бу хотиннинг жони битта эмас, минг битта эди. Ҳозир тугаб қолган шамдек липиллаб ёнаётган жони башарти сўнган тақдирда ҳам қолган мингтасини ёқиб кейин сўнади».

Абдулла Қаҳҳорнинг ҳам чироғи сўнди. Лекин у минг-минглаб ўқувчилари, ихлосмандлари, шогирдлари юрагига чироқ ёқиб кетди.

Бу чироқ сира завол билмайди. Бу чироқ сира ўчмайди.

• Ўзбекистонда Украина ССР адабиёти ва санъати кунлари олдидан

Бандура тароналари

Украина — дилрабо қўшиқлар ўлкаси. Қўшиқ азалдан халқнинг қон-қонига сингиб кетган, уларда украин халқининг донолиги ва куч-қудрати, мардлиги ва қаҳрамонлиги, ҳазил-мутоибаси ва очиқ кўнгиллиги, орзу-умидлари акс этган. Бандура жўрлигида айтилаётган бу дурдона қўшиқлар она юртни улуғлаб, жондек азиз Ватанимизга муҳаббатни тараннум этиб, дам ғам-андуҳ юкини кўтара олмаётган Днепр — Славутичдек тўлғанади, дам тунги шабаданинг майин пичирлашига ўхшаб кетади, дам одам кўксининг нидосидек таралади.

Г. Г. Веревка номли давлат хизмат кўрсатган академик украин халқ хори оҳанглари ана шундай, бу коллективга истеъдодли хормейстер ва дирижер, СССР халқ артисти Анатолий Авдиевский раҳбарлик қилмоқда.

Бу машҳур коллектив саҳнага биринчи бор чиққанидан бери орадан қирқ йилдан кўпроқ вақт ўтди. Унинг биринчи концерти уруш кезлари, 1944 йилда, гитлерчилардан эндигина озод қилинган Киев шаҳрида бўлган эди. Душман устидан қозонилган ғалаба тантаналарига мусиқали ўлканинг ажойиб санъати билан учрашув қувончи қўшилиб кетди. Халқ қўшиқлари услубига ниҳоятда яқин бўлган ижрочилик йўриғи тингловчиларни ўзига ром этиб, лол қилди, чунки ўша даврларда профессионал коллективлар ижрочилик услуби халқ қўшиқлари ижроси услубидан анча фарқ қилар эди. Машҳур украин композитори ва дирижёри, хор асосчиси Григорий Гурьевич Веревка бу ижрочилик услубини қайтадан тиклади. Фольклор манбаларидан олинган қўшиқларга сайқал берилди, сўнгра улар томошабинларга янги жилолар касб этиб, яшариб қайтиб келди.

Хор коллективи ўз фаолиятининг биринчи кунлариданбошлабоқ халқ қўшиқлари дурдоналарини йиғиш ва тарғиб этиш билан шуғуллана бошлади. Ансамбль ижро этаётган Шевченконинг ўлмас «Васият» шеърига ёзилган ғамгин-ўйчан «Уйларим, эй, менинг ўйларим» қўшиқларини томошабинлар ҳамиша олқишлаб кутиб оладилар. Артистлар Днепр ҳақидаги қўшиқни куйлашаётганида томошабиң кўз ўнгига дарёда кўтарилган бўрон бешик-бешик тўлқинларни гўё улоқтириб ташлагандек кўринади. Хонандалар «Қора қош», «Гулзор», «Дунайни кечиб ўтаётган казак», «Ҳайратдаман осмон ишига» «Сокин дарё» ва хорнинг бошқа минглаб асарларида — халқ оҳангларида хонандалар ёрқин музикали драматургия миниатюраларини яратадилар. Булар орасида яна ўй-хаёл ва эҳтирос билан йўғрилган яллалар, хореографик композициялар, сюжетли лавҳалар, рақслар бор.

Барча қардош республикаларнинг оҳанглари ҳам коллектив ижодий гулзорига ярашиб турибди. Хонандалар мамлакат бўйлаб сафар қилар эканлар, ўз юртларига ажойиб армуғон — миллий қўшиқлр билан келишди, сўнгра уларни ўз репертуарларига киритишиб оригинал тилда куйлашди. Киевлик санъаткорлар «Дубинушка», «Калинка», «Липа вековая» сингари рус халқ қўшиқларини, белорусларнинг «Отажоним, Неман», қозоқларнинг «Ямурай», грузинларнинг «Драгва дарёси», литваликларнинг «Яшил пиония» ўзбекларнинг «Лолахон» сингари қўшиқларини жўшиб куйламоқдалар. Қардош халқлар қўшиқларидан тузилган ажойиб гулдаста украин хори концерт программаларининг безаги бўлди. Бу коллектив урушдан кейин ўтказилган барча декадаларда, Бутуниттифоқ маданият байрамларида республика санъатини намойиш этди.

Шу кунларда Ўзбекистон сафарига тайёргарлик кўришар экан, хонандалар дўстлар билан учрашувга энг яхши қўшиқларини туҳфа этишга ҳозирлик кўрмоқдалар. Уларнинг программасида қадимий ва замонавий энг машҳур қўшиқлар бор. «Гулла, яшна, жонажон ўлкам» сюитаси Украинадаги турли этнографик зоналарнинг ўзига хос рақсларини жамлаган. Худди ана шу рақс ҳар бир концертнинг дебочаси бўлади.

Л. КОРОБЧАК,
Киев, РАТАУ — ЎзТАГ мухбири.

• Ўзбекистон ва жаҳон

ДЎСТЛИК МЕРИДИАНЛАРИДА—ЭФИОПИЯ

Ўзбекистон сув хўжалиги давлат лойиҳа институтининг чет элларда объектлар қурилиши бўлимидаги сиёсий картада қизил ранг билан Тошкентдан турли қитъаларга тортилган чизиқларни кўрасиз. Чизиқлар хусусан Афғонистон ва Сурия, Вьетнам ва Мозамбик, Ангола ва Гвинея каби давлатларга ишора қилади. Бамисоли дўстлик трассалари сингари чўзилган чизиқлардан бири Эфиопия территорияси устида тўхтайди.

Республикамиз пойтахтидан учган реактив пассажир самолёти саноқли соатлар ичида сизни Африканинг шарқий қисмига етказиб қўяди. Аддис-Абебадан йўлингиз Аваш водийсига тушади. Бу ерда қитъага хос бўлган манзара, ҳайвонот дунёси мавжуд. Аваш дарёси гоҳ ҳайқириб, гоҳ сокин оқади. Маҳаллий деҳқонлар қурғоқчиликдан кўп азоб чекишади. Бу мамлакат ҳозир катта ҳаёт қуриш ташвишлари билан яшаётир. Куни кечагина Эфиопия революцияси 13 йиллиги нишонланди. Бу тантана Эфиопия Халқ Демократик Республикаси эълон қилиниши муносабати билан ўтказилган байрамга тўғри келди.

Африка қитъасининг шарқидаги бу қўҳна давлат монархия режимини улоқтириб ташлаб, ҳозирги кунда уйғониш даврини бошдан кечирмоқда. Мамлакат халқи ўзининг авангарди — Эфиопия Ишчи партияси раҳбарлигида кўп миллатли республика ҳаётини тубдан ўзгартиришнинг улуғвор программасини амалга оширмоқда. Бу ишда социалистик мамлакатлар, аввало, Совет Иттифоқи қардошлик ёрдами кўрсатмоқда.

Ҳукуматлараро битимларга мувофиқ Аваш дарёсини ҳосил учун хизмат қилдиришга қарор қилинди. Бўлғуси гидротехника иншоотларининг бош лойиҳачиси этиб Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигининг Тошкентдаги «Ўзгипроводхоз» институти белгиланди. Маълумки, бу коллектив Мирзачўл, Жиззах, Қарши ва Шеробод чўллари, Фарғона ва Зарафшон водийлари, Амударё қуйи оқимида суғориш системаларини яратиш ва ерларни комплекс ўзлаштириш бўйича катта тажриба тўплаган. Институт мутахассислари узоқ йиллардан бери Осиё ва Африканинг ривожланаётган мамлакатларида ҳам унумли меҳнат қилмоқдалар.

Икки йил олдин Ўзбекистон мелиораторлари ва ирригаторларининг эътиборида Эфиопия пайдо бўлди. Олдинги сафарларида мутахассисларимиз дастлабки тадқиқотларни ўтказдилар. Олтмиш минг гектар янги ер ўзлаштириб, Аваш дарёсининг қуйи оқимида тўғон ва сув омбори қурилишига оид лойиҳа материалларини ўргандилар.

Аваш дарёси ўзининг тез ўзгарувчан характерига кўра қадимий асов Амударёни эслатади. Тез-тез ўзанидан тошиб, водий ҳаётига хавф солади. Баъзан эса оқим камайиб, шу атрофдаги тирик дунёни жазирама ва ташналикда қийнайди. Аваш ўз ўзанини тез-тез ўзгартириб соҳилни «ямлаб» туради. Йилига 20—30 миллион тонна тупроқни «ютиб» юборади. Шунинг учун унинг суви жуда лойқа. Амунинг Африкадаги синглиси бўлмиш Авашни тушовлаб, сувини яйлов ва экинзорларга оқизиш, ёш республика олдида турган муҳим муаммо — озиқ-овқат проблемасини ҳал этишга хизмат қилдириш учун мутахассисларимиз анчагина бош қотирдилар.

Шу муҳим вазифани ҳал этиш учун «Ўзгипроводхоз»да лойиҳанинг бош инженери В. Ровнягин раҳбарлигида экспедиция тузилди. Унинг составига геологлар В. Никольский ва В. Сарбин, тупроқшунос П. Сморчков, гидролог Р. Вафин, лойиҳачи Г. Сорокин ва бошқа мутахассислар киритилди.

Институт директори Т. Обидов Эфиопиядаги катта тантаналар арафасида Тошкентга хушхабар келганлигини маълум қилди. Дўст мамлакат раҳбарлиги совет томонидан таклиф этилган техника-иқтисодий ҳужжатларини диққат билан ўрганиб, уларни қабул қилишди. Эндиликда тошкентликлар буюртмачининг илтимосига кўра жуда қисқа муддатларда (қурғоқчиликнинг такрорланиш хавфи бор!) қидирув ишларини деталлаштиришган программа ва ишчи чизмаларини тузиб, айни пайтда Аваш қуйи оқимидаги объектларни қура бошлашлари керак.

Техника-иқтисодий хулосаларини ишлаб чиқиш чоғида нафақат Ўрта Осиё дарёларидаги, балки АҚШ, Ҳиндистон, Хитойдаги ана шундай қурилишларнинг тажрибаси ҳам ҳисобга олинган. «Ўзгипроводхоз» мутахассисларининг ҳисоб-китобларига қараганда, Аваш оқимидаги Тендахов деган жойда баландлиги 38 метрлик тўғон барпо этилади. Бу сунъий денгизнинг ҳажми қарийб 1,5 миллиард кубометрдан иборат бўлиб, бебош дарёнинг оқимини тўлиқ жиловлаш имконини беради.

Айни пайтда бошқа гидротехника иншоотлари қурилиш ва пахта, шоли, маккажўхори ҳамда бошқа экинлар экиш учун 60 минг гектар ерни комплекс ўзлаштиришнинг техника-иқтисодий ҳужжатлари ҳам тавсия қилинмоқда.

Шулар билан бир қаторда тошкентликлар давлат тажриба-ишлаб чиқариш пахтачилик хўжалигини ташкил этишнинг амалий лойиҳасини таклиф қилдилар. Лойиҳага кўра, бу ерда Эфиопия қишлоғи анъаналари ва замонавий шаҳар қулайликларини ўз ичига олган посёлка ҳам барпо этилади. Лойиҳалаштириш ва қурилиш мобайнида совет инженерлари эфиопиялик мутахассисларни ўқитадилар, уларга турли касбларни эгаллашда ёрдам берадилар. Шу кунларда Тошкентда комплекс лойиҳа қидирув экспедицияси тузилмоқда, зарур жиҳоз ва ускуналар бутланмоқда. Улар Аваш водийсидаги ишларнинг иккинчи босқичини авж олдирадилар.

Аддис-Абебадаги тантаналарда Совет Иттифқи партия-давлат делегацияси иштирок этди. Бу визит Ўзбекистон мутахассисларининг дўст мамлакатдаги ишларига алоҳида аҳамият бағишлайди.

Мутахассисларимиз олис қитъага сафарга отланишмоқда. Эндиликда Тошкентдан Эфиопияга олиб борадиган йўл жуда қисқаради, чунки дўстлик ва ҳамкорлик учун масофа дегани ҳеч гап эмас.

Ш. ЗАЙНУТДИНОВ,
«Строительная газета»нинг ўз мухбири — махсус «Совет Ўзбекистони» учун.

• Спорт

ОЛИМПИАДАЧИЛАР ОРАМИЗДА

Бу мактаб гимнастикачилари моҳир спортчиларнинг чиқишларини катта қизиқиш билан ҳаяжонланиб кузатишни ёқтиришади. Улар ҳам кучлилар сафида бўлишга интилишади. Шу мақсад йўлида маҳоратларини ошириб боришяпти.

Чиндан ҳам Фарғонадаги Олимпиадачилар резерви ихтисослаштирилган болалар-ўсмирлар спорт мактаби фаолияти ибратлидир. Тарбияланувчиларнинг номлари мусобақалар протоколида тез-тез кўзга ташланмоқда. Уларнинг бу муваффақияти мухлисларни қувонтираётир. Бўлажак олимпиадачилар сафи кун сайин кўпаяётганлигининг боиси ҳам ана шунда.

Спорт гимнастикаси бўйича СССР биринчилигида қатнашиш ҳуқуқини қўлга киритиш учун дадиллик, маҳорат, ҳар бир ҳаракатни аниқ бажариш талаб этилади. Фарғонадаги спорт мактабининг талабалари Татьяна Гиндлер ва Виктор Неизвестних бундай ишончга сазовор бўлишди. Мамлакат чемпионатидаги уларнинг чиқишлари мутахассисларда яхши таассурот қолдирди. Совет Иттифоқи ва Германия Демократик Республикаси бадиий гимнастикачиларининг беллашувлари чинакамига байрамга айланди. Унда иштирок этиш спортчи учун, айниқса шарафлидир. Фарғоналик Гуля Эшмуҳамедова бу кўрикда муваффақиятли қатнашди.

Фарғонадаги спорт мактабидаги машғулотларда 500 дан зиёд тарбияланувчи қатнашмоқда. Разрядли спортчилар сафи кун сайин ўсмоқда. Л. Ахтямова, Л. Хисалиева, З. Мамажонова спорт гимнастикаси бўйича СССР спорт мастерлигига номзод бўлишса, Е. Дружинина эса спорт мастеридир.

Суратда: СССР спорт мастерлигига номзод Зарина Мамажонова машғулот пайтида.

Ш. ОЛИМОВ фотоси. (ЎзТАГ).

Гимнастика: ЖАҲОН ЧЕМПИОНИ

Варна шаҳрида бадиий гимнастика бўйича ўтказилган жаҳон чемпионати якунланди. Мусобақада майдон эгалари юқори маҳорат кўрсатдилар. 17 ёшли Биона Панова илк бор жаҳон чемпиони бўлди. Команда ҳисобида ҳам Болгария гимнастикачилари 40 балл тўплаб ғалаба қозонишди. СССР терма командаси 39,2 балл билан иккинчи ўринни эгаллади. 38,65 тадан балл тўплаган ХХР ва Испания командалари учинчи ва тўртинчи ўринларни олишди.

Кураш: ҒОЛИБЛАР САФИДА

Курган шаҳрида касаба союзлари кўнгилли физкультура ва спорт жамияти марказий Советининг биринчилиги ўтказилди. Классик кураш бўйича ўтказилган беллашувларда тошкентлик Т. Абдуллаев вазнларига кўра муваффақият қозонган полвонлар қатори ғолиблик супасига кўтарилди.

ДОСААФ: МАРРАДА БИРИНЧИ

Чирчиқ шаҳар спорт-техника клубида мотоцикл пойгаси бўйича Тошкент область биринчилиги ўтказилди. Мусобақада 250 дан кўпроқ пойгачи иштирок этди. Анъанавий бу мусобақага пухта ҳозирлик кўрган чирчиқлик Е. Симонов билан Ш. Зубайдовлар двигатели ҳажми 650 куб-сантиметрли мотоциклларни маҳорат билан бошқариб, маррада биринчи бўлишди.

КИТОБ ЖАВОНИНГИЗГА

Ўзбекистон ССР «Медицина» нашриёти қуйидаги китобларни босмадан чиқарди.

С. А. Ишченко. «Стол тенниси». 38 бет (рус тилида). Баҳоси 30 тийин.

Китобхон рисоладан замонавий стол тенниси, унинг техника ва тактикаси, ўйиннинг янги қоидалари ҳақида фойдали маълумотлар олади.

Н. Е. Кретова, Л. М. Смирнова. «Акушерлик ва гинекология». 368 бет (ўзбек тилида). Баҳоси 1 сўм 10 тийин.

Медицина билим юртлари ўқувчилари учун мўлжалланган бу дарсликда ҳомиладорлик, туғуруқ, чилла ва чақалоқлик даврининг физиологик ўтишига доир асосий маълумотлар баён қилинган.

С. Н. Соринсон, К. М. Мирзаев. «Юқумли касалликларда комплекс фармакотерапия». 365 бет (рус тилида). Баҳоси 1 сўм 60 тийин.

Китобда юқумли касалликлар билан оғриган беморларга қўлланиладиган дори моддалари келтирилган бўлиб, у инфекционистларга, терапевт, педиатр, «Тез ёрдам» врачларига мўлжалланган.

К. И. Йўлдошев, А. Е. Житницкая. «Юрак ишемик касалликлари бўйича клиник лекциялар». 199 бет (рус тилида). Баҳоси 1 сўм 20 тийин.

Китобда юрак ишемик касалликларининг этиологияси, патогенези, клиникаси, тарқалиши, давоси, қайта тикланиши ҳамда профилактикаси ҳақида замонавий талаблар даражасида маълумот тўпланган.

Ф. Углов. «Сароб тутқунлигидан». 287 бет (рус тилида). Баҳоси 55 тийин.

Муаллиф — СССР Медицина Фанлар академияси академиги, Ленин мукофоти лауреати ўзининг навбатдаги китобини инсоннинг маънавий бойлиги ва саломатлигини қандай қилиб асраш, ичкиликсиз турмуш тарзини қарор топтириш мавзусига бағишлаган.

Л. Х. Постнова, Л. Ф. Титова. «Фармакология билан рецептура». 296 бет (ўзбек тилида). Баҳоси 1 сўм.

Медицина билим юртлари ўқувчиларига мўлжалланган дарсликдан дори-дармон воситалари, уларнинг олиниш манбалари, таъсир қилиш қонуниятлари ҳамда вируслар ва яллиғланишга қарши воситалар ҳақида маълумотлар ўрин олган.

ОБ-ҲАВО

Ўзбекистон ССР гидрометеомарказидан хабар қилишларича, республикамизда ҳавонинг кам булутли бўлиши кутилади. Шарқдан секундига 1—5, Бекобод районида кундузи 15—20 метргача тезликда шамол эсади. Ҳарорат кечаси 7—12, кундузи 22—27, жанубда 30 даражагача иссиқ бўлади.

Тошкентда ҳаво кам булутли бўлиб, Шарқдан секундига 1—5 метр тезликда шамол эсади. Кечаси 7—9, кундузи 25—27 даража иссиқ бўлади.

(ЎзТАГ.).

Редактор
Л. ҚАЮМОВ.

ЖОНЛИ МУЛОҚОТ

Қизилтепа районида «Совет Ўзбекистони» газетхонлари конференцияси бўлиб ўтди.

Маълумки, «Совет Ўзбекистони» газетаси ходимларининг жойларда газетхонлар билан учрашуви анъанага айланиб бормоқда. Куни кеча шундай учрашувлардан бири Навоий областининг Қизилтепа районида бўлиб ўтди. Редактор ўринбосари Ж. Саъдуллаев КПСС XXVII съезди, партия Марказий Комитетининг шундан кейинги Пленумларида илгари сурилган вазифаларни бажариш, барча соҳаларда ишни қайта қуриш борасида редакция коллективининг олиб бораётган иши ҳақида батафсил тўхталди.

Шундан кейин газетхонлар сўзга чиқиб, газета фаолияти ҳақида фикрлар билдирдилар. Улар газета саҳифаларида ёритилаётган қизиқарли, таъсирчан, ўткир танқидий материалларни таъкидлаш билан бирга газета чиқишларининг мазмун ва мундарижасини, жанговарлигини янада яхшилаш борасида қимматли таклиф ва мулоҳазаларни ҳам ўртага қўйишди. Масалан, район пахта тозалаш заводи касаба союз комитети раиси М. Адизов ўз сўзида касаба союзларининг ибратли ишлари газетада изчил ёритилмаётганлигини, ҳуқуқ темасига кам эътибор берилаётганлигини таъкидлаб ўтди.

— Таълим-тарбия жараёнини янада яхшилашда мактаб ислоҳотининг аҳамияти шубҳасиздир, — деди район халқ маорифи бўлимининг педагогика кабинети мудири А. Муродов. — Лекин мактаб ислоҳотини жорий этишда яхши натижаларга эришаётган илғор мактабларнинг тажрибасига оид бундай материаллар газета саҳифаларида кам кўринаётир.

Пахта тозалаш заводи ҳузуридаги боғча мудираси Т. Тошева аёллар мавзуига, завод ишчиси Ҳ. Арслонов ахлоқ мавзуига бағишланган мақолаларни кўпайтириш, район газетаси редакторининг ўринбосари Б. Эгамов, район радиоэшиттириш редактори Б. Мансуровлар жамоатчи мухбирлар хат-хабарларидан кенгроқ фойдаланиш лозимлигини айтишди.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

1-«Узсельэлектрострой» тресги
БОҒДОРЧИЛИК-УЗУМЧИЛИК ШИРКАТЛАРИ, ҚИШЛОҚ ВА ШАҲАР ЖОЙЛАРИДА АЛОҲИДА УЙЛАРНИНГ ТАШҚИ ЭЛЕКТР ТАЪМИНОТИ БЎЙИЧА ИШЛАРНИ БАЖАРАДИ

ИШЛАР ПУДРАТЧИ (қурилиш ташкилоти) МАТЕРИАЛИ ҲИСОБИГА БАЖАРИЛАДИ.

Иш учун ҳақ тўлаш хусусий шахслар томонидан белгиланган баҳоларга мувофиқ қурилиш ташкилоти кассасига тўғридан-тўғри тўлов, жамоат ташкилотлари томонидан эса қурилиш ташкилоти ҳисоб-китоб счётига пул ўтказиш йўли билан амалга оширилади.

ШАРТНОМАЛАР ТУЗИШ ВА ИШЛАР БАЖАРИЛИШИ МАСАЛАСИ ЮЗАСИДАН ТРЕСТНИНГ ҚУЙИДАГИ БЎЛИМЛАРИГА МУРОЖААТ ҚИЛИНИШИ ЛОЗИМ:

АНДИЖОНДАГИ 1-МЕХКОЛОННА — Андижон шаҳри, Чапаев кўчаси, 50-уй. Телефонлар 45-250, 48-539.

СИРДАРЁДАГИ 3-МЕХКОЛОННА — Гулистон шаҳри, Свердлов кўчаси, 2-уй. Телефонлар: 25-523, 22-428.

ФАРҒОНАДАГИ 4-МЕХКОЛОННА — Фарғона шаҳри, Қосимов кўчаси, 67-уй. Телефонлар: 44-232, 44-961.

ТОШКЕНТДАГИ 5- МЕХКОЛОННА — Тошкент шаҳри, Куйбишев шоссеси, 2-переулок, 48-уй. Телефонлар 91-10-82, 91-58-90.

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОНДАГИ 8-МЕХКОЛОННА — Нукус шаҳри. Телефонлар 22-846, 22-455.

ХОРАЗМДАГИ 10-МЕХКОЛОННА — Урганч шаҳри, Сизов кўчаси, 139 «а» уй. Телефонлар: 55-049, 55-090.

НАМАНГАНДАГИ 11-МЕХКОЛОННА — Наманган шаҳри, Кўқимбой шоссеси, 8-уй. Телефонлар: 51-647, 51-798.

Ўзбекистон ССР Савдо министрлигининг
РЕСПУБЛИКА ЎҚУВ-КУРС ҚОМБИНАТИ
1987-1988 ўқув йилига

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Республика ўқув-курс комбинати савдонинг қуйидаги соҳалари бўйича мутахассисларни тайёрлайди: БАРЧА ПРОФИЛДАГИ ОЗИҚ-ОВҚАТ ВА САНОАТ ТОВАРЛАРИ КОНТРОЛЕР-КАССИРЛАРИ ВА СОТУВЧИЛАРИ.

17 ёшдан 25 ёшгача бўлган ўрта маълумотли қизлар кириш имтиҳонларисиз қабул қилинади.
ЎҚИШ МУДДАТИ — 6 ОЙ.
Тугатганларга «Контролёр-кассир» ёки «сотувчи» ихтисоси берилади.

Озиқ-овқат (саноат) товарлари кичик сотувчиларини тайёрлайдиган группаларга ҳам тугалланмаган ўрта (8, 9 синф) маълумотли 15 ёшдан 25 ёшгача бўлган қизлар кириш имтиҳонларисиз қабул қилинади.

Ўқиш муддати — 8 ой, тугатганларга «кичик сотувчи» ихтисоси берилади.

Қабул қилинган ўқувчиларга ҳар ойда 54 сўмдан 63 сўмгача стипендия берилади.

Республика ўқув-курс комбинати Ўзбекистон шаҳарларида яшайдиган қизларни шаҳар ва область савдо бошқармалари маҳаллий савдо идораларининг йўлланмаси билан қабул қилади.

Ўқиш даври меҳнат стажига киради.

Ҳужжатларни қабул қилиш, шунингдек, группаларда ўқиш бутун йил давомида узлуксиз олиб борилади.

Бошқа шаҳардан келганлар ётоқхона билан таъминланадилар.

Ўқиш рус ва ўзбек тилларида олиб борилади.

Ўқишга кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: директор номига ариза, маълумоти тўғрисидаги ҳужжат (асли), турар жойидан справка, таржимаи ҳоли, (086/У формадаги) медицина справкаси, 3х4 см. ҳажмидаги 4 дона фотосурат, характеристика, йўлланма.

Республика ўқув-курс комбинатининг адреси: 700173, Тошкент шаҳри, Акмал Икромов райони, Бобир кўчаси, 3-уй (13 ва 70-автобусларнинг «Тез ёрдам касалхонаси», 4 ва 9-трамвайларнинг «Чўпон-ота» бекатлари). Телефонлар 75-35-86, 75-35-92.

Ўзбекистон ССР Социал таъминот министрлиги

ЎЗБЕКИСТОН ЭКСПЕРТИЗА ВА ИНВАЛИДЛАР МЕҲНАТ ҚОБИЛИЯТИНИ ТИКЛАШ ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ

бўлимлар бўйича

ВАКАНТ ВАЗИФАЛАРГА

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

раҳбар (медицина фанлари кандидати), **катта илмий ходим** (медицина фанлари кандидати ёки илмий даражасиз), **клиника эксперт бўлими кичик илмий ходими;**

катта илмий ходим (медицина фанлари кандидати ёки илмий даражасиз), **қишлоқ хўжалигида инвалидларни ишга жойлаштириш бўлими кичик илмий ходими;**

кичик илмий ходимлар: меҳнат қобилиятини тиклаш ва тадқиқотларнинг функционал методлари, врачлик меҳнат экспертизасини ташкил қилиш.

Конкурс муддати — 9 октябргача.

Адрес 700052, Тошкент шаҳри, Механическая кўчаси, 5 «а» уй.

БУТУНИТТИФОҚ ПАХТАЧИЛИК ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ (СоюзНИХИ)

ВАКАНТ ВАЗИФАГА

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

мудир: экономика ва стандартлаш бўлими.

Конкурс муддати — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.

Адрес: 702133, Тошкент области, Оржоникидзе райони, «Оққовоқ» алоқа бўлими. Телефон 64-20-45.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ДАВЛАТ ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ

ВАКАНТ ВАЗИФАГА

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

мудир: ишлаб чиқариш асослари ва меҳнат таълими методикаси кафедраси (фан кандидати).

Конкурс муддати — 3 октябргача.

Мурожаат учун адрес: 702500, Тошкент области, Ангрен шаҳри, 48-квартал, 1«в» уй.

Театр

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 22/I да Фидойилар, 23/IX да Раймонда (19.00).

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 22/IX да Асрга татигулиқ кун, 23/IX да Келинлар қўзғолони (19.30).

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 23/IX да Тошболта ошиқ.

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 23/IX да Чернобиль алангаси (19.00).

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — 22/IX да **ЧЕХОСЛОВАКИЯНИНГ «ПРАГА» ЦИРКИ УСТАЛАРИНИНГ ТОМОШАЛАРИ** (19.30).

• Тингланг, томоша қилинг

22 сентябрь, сешанба

Телевидение

МТ-I. 8.00 — «90 минут». 9.35 — «Шолом-алейхем кўчаси, 40-уй». Фильм-спектакль. 12.25 ва 16.30 — Янгиликлар. 16.40 — Қайта қуриш прожектори. 16.50 — Ҳужжатли фильм. 17.30 — «Дон қўшиқлари». 18.00 — Мактаб ўқувчиларининг СССР Олий Советининг депутати В. И. Ситников билан учрашуви. 18.45 — Агросаноат; бугун ва эртага. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — «Ҳушёрликни қарор топтира бориб». 19.45 — Литва телевидениесининг программаси. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — Бизда, Останкинода. 2-кўрсатув. 23.40 — Дунё воқеалари.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Ҳужжатли фильм. 9.40 — Табиатшунослик. 10.00 — Француз тили. 10.30 — Илмий-оммабоп фильм. 11.05 —СПТУ ўқувчиларига. 11.35 — Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари. 12.05 — «Рус тили». 13.10 — Рус санъатининг танланган саҳифалари. 14.45 — Янгиликлар. 14.55 — А. Н. Островский ҳаёти. 18.35 — Янгиликлар. 18.45 — «Жаҳон музика маданияти хазинасидан». 19.25 — Ҳаракат хавфсизлиги учун. 19.30 — Ритмик гимнастика. 20.00 — Ҳамма учун ва ҳар бир киши учун. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 —...16 ёшгача ва ундан катталар. 2130 .— Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15— «Куз тўйлари». Бадиий фильм.

ЎзТВ-I. 7.00 — Ритмик гимнастика. 7.20 — Тонгги тароналар. 7.30 — Ахборот. 7.50 — Салом, кичкинтойлар! 8.00 — Телефильм. 16.45 — Телефильм. 17.30 — Болалар учун фильм-концерт. 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — Мультфильм. 18.35 — Ўсмир ва қонун. 19.10 — Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига. 19.30 — Ахборот. 19.50 — «Ёшлик». 20.20— Телефильм. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 — «Ичкуёв». Видеофильм. 1-серия. 23.20 — Бугун оламда нима гап?

ЎзТВ-II. 19.35 — «Интиқом куни». Бадиий фильм. 20.50— Балет мавзуларига ёзилган вариациялар. 21.20 — Ҳужжатли фильм. 21.30 —Время. **ДУШАНБА.** 22.05 — «Хотира». 22.55 — Шу куннинг янгиликлари. 23.05 — «Кино оламида».

Радио

Биринчи программа. 8.30 — Қўшиғимиз сизга армуғон. 9.30 — Совет Ўзбекистони: одамлар, ишлар ва режалар. 12.10 — Ишчинома. 12.40 — Ўзбек классик қўшиқлари. 13.00 — Чорвадор. 13.30 — Совет экрани куйлари. 14.00— Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш. 15.40 — Абитуриент. Повесдан парча. 18.15 — Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига. 18.30 — Фарғона область театри солистларининг концерти. 19.20 — Ёшлик 20.15 — Фарғона область ишлаб чиқариш илғорларининг талабларига биноан концерт. 20.50 — Микрофон олдида Фарғона шоирлари. 21.10 — Камалак. 22.30 — Футбол. «Даугава» — «Пахтакор».

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
(«Советский Узбекистан»)
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР
Издается на узбекском языке

Редакция адреси: 700083, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Хатлар ва оммавий ишлар бўлими телефонлари — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06.

Р — 09032 Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. В. — 216. ИНДЕКС 64583. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12